

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN - JEZIORNA

21 września 2023 czasopismo bezpłatne Nr 38 (1180)

www.passa.waw.pl

WYCHODZI OD 2000 ROKU

ISSN 1640-405X

**PRACOWNI
KUCHAREK SZEŚĆ**

Zamów on-line na
www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie
(22) 855 00 55

REKLAMA

Wybory 60+

Czyt. str. 9

Czyt. str. 3

Potańczymy przy... Władysławie z Gielniowa!

Z Ursynowa do Sejmu?

Czyt. str. 6

Dzień bez samochodu

Czyt. str. 7

Ursynowski Mistrz Europy

FOTO PZPS

Czyt. str. 15

Zapomniał wół, jak cieleciem był...

Nietrudno się było domyślić, że skoro w pewnym momencie do Ministerstwa Spraw Zagranicznych wkroczyli agenci Centralnego Biura Antykorupcyjnego (CBA), to musiała się tam wywiązać większa afera międzynarodowa i nawet nasze państwo sojusznicze postanowiły na nią ostro zareagować. No i dowiedzieliśmy się nagle, że w niektórych krajach Afryki polskimi wizami handlowano niemal tak samo jak handluje się u nas marchwią lub pietruszką na straganach. Wydawanie wiz zostało skomercjalizowane przy istotnym udziale prywatnej inicjatywy, a gdy wokół tego pojawiły się większe pieniądze, to i podejrzania, że ktoś na tym bokiem zarabia, stały się jak najbardziej uzasadnione. Jak na ironię wszelako, owa patologia rozwinęła się w zasadzie z inspiracji naczelnych władz państwa polskiego, żądanej taniej siły roboczej. Media cały czas podnosiły, że państwo z jednej strony straszy nas niebezpiecznymi imigrantami z Afryki i Azji, sylanymi przez prezydenta Białorusi Aleksandra Łukaszenkę, z drugiej zaś wydaje wizy setkom tysięcy podobnych osób, będących zdaniem naszych wodzów potencjalnymi terrorystami. W obawie przed tym niebezpiecznym elementem wybudowano wielkim kosztem na granicy z Białorusią płot, mający powstrzymać inwazję nieproszonych gości, mogących nanieść do Polski różne zarazy – jak ostrzegat Jarosław Kaczyński, zaznaczając jednocześnie, że trzeba odróżnić dotkniętych wojnami uchodźców od zwykłych emigrantów ekonomicznych. Uprzedzał również w Sejmie, iż napływ

tego towarzystwa, zwłaszcza muzłmańskiego, może spowodować, że w niektórych częściach naszego kraju zamiast normalnego wymiaru sprawiedliwości pojawi się szariat.

Kilka lat temu dowiedzieliśmy się od marszałka Senatu Stanisława Karzewskiego, jaki to z Łukaszenki ciepły człowiek, ale teraz, po smutnych doświadczeniach z uchodźcami, szturmującymi polską granicę, sam Karzewski ma o nim całkiem inną opinię, uważając, że to bandyta, zbrodniarz i uzurpator. Tylko że z pomocą Łukaszenki dostała się do Polski stosunkowo niewielka liczba nielegalnych imigrantów, a z pomocą wiceministra Wawrzyka... cała armia.

Na ulicach Otwocka poinformowała o tym społeczeństwo postanka na Sejm Kinga Gajewska. W reakcji na to funkcjonariusze policji wzięli ją za fraki i nie bacząc na immunitet zawlekli do radiowozu. Działo się to mniej więcej 150 metrów od ogrodzonego miejsca, w którym swój wiec miał premier Morawiecki. Ciekawe, dlaczego wcześniej strażnicy porządku nie wzięli za fraki swego szefa Jarosława Szymczyka, który za pomocą granatnika omal nie wysadził w powietrze całej Komendy Głównej w Warszawie... Bo to on właśnie, a nie wspomniana postanka, zachował się niebezpiecznie, zagrażając porządkowi publicznemu. Z oficjalnego sformułowania wiemy, że „centralnym or-

ganem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi i utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, jest Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych”. Jaki to zatem nasz strażnik, skoro sam sprowadza wielkie niebezpieczeństwo do własnego otoczenia? P o skandalicznym wydarzeniu w Otwocku chciałoby się powiedzieć: jaki komendant, taka policja. Jak na ironię, ministrem spraw wewnętrznych i administracji, a jednocześnie koordynatorem służb specjalnych jest Mariusz Kamiński, mający w życiorysie chlubną kartę odważnego opozycjonisty w czasach PRL, w 1983 aresztowanego przez Milicję Obywatelską za

„stawianie czynnego oporu podczas demonstracji”. Teraz więc – poniekąd sam wchodzi w buty dawnej władzy komunistycznej, łamszącej wolność obywatelską. Kamiński jakoś nie zauważył bowiem naruszenia nietykalności osobistej posłanki Gajewskiej (Platforma Obywatelska), twierdząc za to, że przeszkadzała (politycznie akurat, a nie fonicznie) oddalonemu znacznie od niej panu premierowi. Zapomniał wół, jak cieleciem był?

Co gorsza, narastająca coraz bardziej autorytarność naszej władzy państwowej sprawia, że tak jak na ulicach miast doczekaliśmy się swoistej cenzury politycznej, tak coraz częściej zaczyna ona występować w teatrach i kinach, gdzie depcze się wolność artystyczną wedle czyjś widzimisię. Wystarczy wskazać najświeższy przykład nagrodzonego na festiwalu w Wenecji filmu Agnieszki Holland „Zielona granica”, ukazującego od podszewki sposób traktowania przez Polskę rzeczywistych uchodźców (zwłaszcza dzieci) na wspomnianej granicy z Białorusią. Dziwnym trafem film ten wypadł z repertuaru kina Oaza – akurat w Otwocku, który zaczyna wyrastać wobec tego na stolicę współczesnej cenzury.

Znany recenzent wszelkich dzieł, z wyrokami sądowymi włącznie, czyli minister sprawiedliwości i prokurator generalny zarazem Zbigniew Ziobro stwierdził, że „w III Rzeszy Niemcy produkowali propagandowe filmy pokazujące Polaków jako bandytów i morderców, dziś mają od tego Agnieszkę Holland”. Po takim stwierdzeniu weneckie jury już nie wie – śmiać się, czy płakać?

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

REKLAMA

Spółdzielnia Budowlano - Mieszkaniowa STOKŁOSY

z siedzibą w Warszawie, ul. Jastrzębowskiego 22, 02-786 Warszawa,

ogłasza konkurs ofert na najem pawilonu usługowego o szacowanej powierzchni netto 1.652,74 m², znajdującego się w Warszawie przy ul. Koncertowej 13 (część wysoka).

Wszelkie dokumenty związane z nieruchomością będącą przedmiotem konkursu ofert jak i samego konkursu ofert, w tym warunki konkursu, są do wglądu lub odbioru w siedzibie SBM STOKŁOSY, pokój 110, w godzinach pracy biura Spółdzielni, t.j. w poniedziałki w godzinach 8-18, od wtorku do czwartku w godzinach 8-16 oraz w piątki w godzinach 8-14.

Informacji dotyczących konkursu udziela Kierownik Działu Eksploatacyjnego Pan Marcin Wieczorek.

Podstawowymi warunkami udziału w konkursie są:

1. Wpłata na konto bankowe SBM STOKŁOSY w SANTANDER BANK POLSKA S. A. Nr 30 1090 1056 0000 0001 4369 1134 wadium w wysokości 10.000,00 zł. (słownie dziesięć tysięcy zł) w nieprzekraczalnym terminie do dnia 29.09.2023 r.
2. Złożenie „Zgłoszenia przystąpienia do konkursu ofert”.

Zaklejoną kopertę zawierającą „Zgłoszenie przystąpienia do konkursu ofert”, można złożyć w kancelarii Spółdzielni, w godzinach pracy biura Spółdzielni, t.j. w poniedziałki w godzinach 8-18, od wtorku do czwartku w godzinach 8-16 oraz w piątki w godzinach 8-14. Kopertę zawierającą „Zgłoszenie (...)” można także przesać do Spółdzielni za pośrednictwem operatora pocztowego (decyduje data wpływu korespondencji do Spółdzielni).

Ostateczny termin składania zgłoszeń upływa w dniu 02.10.2023 r. o godz. 16:00.

Konkurs ofert może być na każdym etapie unieważniony bez podania przyczyn.

REKLAMA

UNIwersytet TRZECIEGO WIEKU STOWARZYSZENIA PRZYMIERZE RODZIN

zaprasza seniorów na ciekawe wycieczki, spotkania na Zamku Królewskim, zajęcia z

komputerów, tańca, języka obcego, literatury i ćwiczenia pamięci.

Zapisy we wtorki od godz. 16:15 do 18:00

ul. Marii Grzegorzewskiej 10 (wejście od ul. Rosoła)

tel. 607 149 408

informacje na stronie: collegiumverum.pl

REKLAMA

Tusze, Tonery

Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja

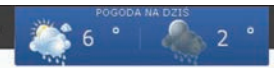
BEZPŁATNA DOSTAWA DO FIRM na Ursynowie!

tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

REKLAMA

Dzisiaj jest Wtorek 06 listopada 2012. Imieniny Feliksa, Leonarda, Melaniasza

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW

WWW.PASSA.WAW.PL

ZAPRASZAMY

DO ODWIEDZENIA NASZEGO PORTALU

Dzień Patrona Warszawy

W niedzielę, 24 września 2023 roku, zapraszamy na targ regionalny, koncerty i tańce. Rozpoczynamy o godz. 12.00 mszą św. w intencji Warszawy, władz miasta i jego mieszkańców w kościele pw. bł. Władysława z Gielniowa (ul. Przy Bażantarni).

- Dzień Patrona Warszawy bł. Władysława z Gielniowa zagościł na stałe w kalendarzu ursynowskich wydarzeń. Jest zawsze bardzo pozytywnie i kolorowo. Można poznać regionalne rękodzieło i przysmaki oraz posłuchać folkowych rytmów. Staną też dechy do tańca – mówi zastępca burmistrza Ursynowa, Klaudiusz Ostrowski.

Targ Regionalny odbędzie się w Parku Przy Bażantarni (od strony Orlika), tam też pojawi się scena i miejsce do tańca. Zagrają Orkiestra z Różycy, Małolepszy z Zespołem oraz Giergot czyli bukiet stołecznych międzywojennych szlagierów oraz Dżezbandyta (Lautari).

Program wydarzenia:

– **godz. 12.00** odprawienie mszy świętej, w intencji Warszawy, władz miasta i jej mieszkańców, koncelebrowanej przez Jego Eminencję Ks. Kardynała Kazimierza Nycza, Metropolitę Warszawskiego. Mszę uświetni występ Chóru Politechniki Warszawskiej pod dyrekcją prof. Dariusza Żimnickiego.

– **ok. godz. 13.45** (bezpośrednio po mszy św.), na placu przed kościołem, złożenie kwiatów pod pomnikiem bł. Władysława – Patrona Warszawy. Podczas składania wieńców również wystąpi Chór Politechniki Warszawskiej, przewidziany jest także udział Grupy Rekonstrukcji Historycznej II-go Pułku Piechoty Księstwa Warszawskiego.

– **w godz. 10.00-18.00** w Parku Przy Bażantarni odbędzie się Targ Regionalny z tradycyjnymi wyrobami i regionalnymi przysmakami, w trakcie którego skocznie przygrywać do tańca będą kapele: Orkiestra z Różycy (start godz. 14.15), Małolepszy z Zespołem oraz Giergot czyli bukiet stołecznych międzywojennych szlagierów (start godz. 15.30), Dżezbandyta (Lautari) (start godz. 16.45). Koncertom towarzyszyć będzie potańcówka na dachach.

Wstęp na wszystkie wydarzenia jest bezpłatny.

REKLAMA

24

września

Dzień Patrona Warszawy

bł. Władysława z Gielniowa

godz. 10.00

Targ folklorystyczny

z tradycyjnymi wyrobami i regionalnymi przysmakami

godz. 12.00

Msza święta

w intencji Warszawy, władz miasta i jej mieszkańców

godz. 13.30

(PO MSZY ŚWIĘTEJ)

Złożenie kwiatów

pod pomnikiem bł. Władysława – Patrona Warszawy

godz. 14.15

Orkiestra z Różycy

godz. 15.30

Małolepszy z Zespołem oraz Giergot

czyli bukiet stołecznych międzywojennych szlagierów

godz. 16.45

Dżezbandyta (Lautari)

*Koncertom towarzyszyć będzie potańcówka na dachach

Park Przy Bażantarni, ul. Przy Bażantarni 3
(metro Kabaty)

WARSAWA
URSYNÓW
URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL
kulturalny.ursynow
warszawa.ursynow
HALO
URSYNOW.PL

Jak nie palić w samochodzie...

Wiele osób pali z przyzwyczajenia i nawet jeśli próbowali kiedyś zrezygnować z papierosów, to bardzo dobrze zdają sobie sprawę, jak trudny i żmudny jest to proces. Dość często palimy także w samochodzie, nie tylko chcąc zaciągnąć się tytoniowym dymem, ale także by rozładować stres.

O tym, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia, wiedzą już chyba wszyscy. Nawiele osób jednak zdaje sobie sprawę z tego, że szczególnie niebezpieczne, nie tylko dla nas, ale i dla naszego otoczenia, jest palenie w pojeździe. Wnętrze kabiny aut osobowych ma stosunkowo małą objętość, przez co wymiana powietrza jest bardzo utrudniona. Problemu nie rozwiązuje korzystanie z otwartych okien czy z uchylonego okna dachowego. Wręcz przeciwnie! W małej, całkowicie niefiltrowanej przestrzeni wnętrza pojazdu, nie tak łatwo jest wymienić powietrze, a

jeśli palimy, to lotne związki potrafią utrzymywać się jeszcze długo po zgaszeniu papierosa. Jest to szczególnie niebezpieczne dla niepalących współpasażerów, ale także dla podróżujących z nami dzieci, osób cierpiących na alergię i choroby układu oddechania czy osób starszych. Oni są szczególnie narażeni na niekorzystny wpływ szkodliwych substancji zawartych w papierosowym dymie, które utrzymują się jeszcze długo po zgaszeniu papierosa.

Warto także pamiętać o tym, że używane samochody, w których palono, nawet po profesjonalnych zabiegach związanych z praniem i czyszczeniem tapicerki, sprzedają się znacznie gorzej i za ceny dużo niższe niż identyczne pojazdy, w których nie palono. Na nic zdają się zapachowe preparaty czy „choinki”. Paląc w aucie na tapicerce osadza się nałot, a ona sama przesiąka charakterystycznym zapachem. Palący kierowca traci zatem kilka razy.

Jeśli już ktoś musi zapalić podczas podróży samochodem, to najlepiej jest po prostu zatrzymać auto, opuścić je i dopiero wtedy oddać się nałogowi. Taki krótki postój będzie okazją nie tylko do zapalenia papierosa, ale

także odpoczynku czy przewietrzenia pojazdu. Będzie także korzystnie wpływał na naszych współpasażerów. Oczywiście najlepszym sposobem walki z nałogiem jest próba pozbycia się go. Jak już wspomnieliśmy nie

jest to ani proste, ani szybkie. Dlatego też, jeśli ktoś musi już prowadzić i czuje głód nikotynowy, a nie może się zatrzymać, wtedy warto rozważyć na przykład saszetki nikotynowe, które nie zawierają tytoniu. Choć za-

wierają nikotyne, która, jako substancja psychoaktywna, sama w sobie jest szkodliwa, to jej uwalnianie nie jest związane z najbardziej niebezpiecznym dla zdrowia spalaniem tytoniu. Są one relatywnie nowym produktem na polskim rynku, a dla ich użytkowników istotny może być fakt, że można po nie sięgnąć właściwie w każdym miejscu. Oprócz samochodu może to być przecież każdy inny środek transportu albo miejsce publiczne, jak kino czy teatr. Saszetki nikotynowe (np. dostępne w Polsce VELO), różni od popularnego w krajach skandynawskich snusu to, że nie zawierają one tytoniu. Wprawdzie coraz mniej osób pali w samochodzie, to jednak nadal jest wielu takich, którzy nie wyobrażają sobie jazdy bez dymu z papierosa. A ten nie tylko jest uciążliwy, zwłaszcza dla niepalących pasażerów, ale także dla najmłodszych lub najstarszych osób, które palaczowi mogą towarzyszyć w podróży. Dlatego warto poznać alternatywy.

Jubileusz 20-lecia działalności stowarzyszenia „ARIADNA”

Razem ze Stowarzyszeniem Społeczników „ARIADNA” świętowaliśmy jubileusz 20-lecia działalności. A jest co świętować! To jedyna tego typu organizacja na Ursynowie, której celem jest pomoc biednym, słabym, młodzieży i dzieciom. Uroczystość odbyła się 14 września, w Ursynowskim Centrum Kultury „Alternatywy”.

„ARIADNA” od 20 lat prowadzi działania na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, realizuje zadanie wieloletnie „Wsparcie osób w potrzebie”, prowadzi magazyny z pomocą żywnościową i rzeczową na Ursynowie. Od lat organizuje wspólnie z Urzędem Dzielnicy Ursynów spotkania świąteczne dla ludzi samotnych i wykluczonych społecznie, dostarcza paczki żywnościowe samotnym niepełnosprawnym seniorom do domów. Przez ponad 5 miesięcy członkowie organizacji koordynowali prace magazynu dla uchodźców z Ukrainy przy ul. Dereniewskiej 6.

Założycielka stowarzyszenia Roma Łojewska otrzymała od burmistrza Ursynowa szklane serce oraz bukiet kwiatów.

- Na Was zawsze można liczyć... Kochamy Was! A na tym wspaniałym sercu, które przygotowaliśmy jest mowa o tym, że życzymy „Ariadnie” dalszych lat pracy społecznej. A ja życzę wszystkim NGO-som, żeby nadśledził czas, w którym będą mogli spokojnie odpocząć i żeby Wasza wspaniała, fantastyczna aktywność nie była już więcej potrzebna, bo będzie tak dobrze – mówił burmistrz Robert Kempa.

Stowarzyszenie Społeczników „Ariadna” jest laureatem Konkursu S3KTOR 2018 - Grand S3KTOR w którym otrzymało nagrodę za całokształt działalności. A działalności tej nie byłoby, gdyby nie grupa społeczników pod wodzą niezrównanej Romy Łojewskiej. Choć sami mówią, że pomoc biednym to syzyfowa praca, to jednak z uporem od samego początku współpracują z ursynowskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, który kieruje do „ARIADNY” najbardziej potrzebujących mieszkańców Ursynowa, a stowarzyszenie zaopatruje ich w to, czego najbardziej potrzebują - żywność, ubrania i środki czystości.

- Prowadzenie takiego stowarzyszenia to bardzo ciężka praca, codzienne zmartwienie, skąd wziąć jedzenie, jak i czym nakarmić tych ludzi. Jest to też zwy-

czajnie fizyczna robota. Jak już uda się pozyskać jedzenie, trzeba je rozładować, posortować, skatologować. Ilość jedzenia, którą trzeba przerzucić, liczymy w kilogramach, a w tonach! - tłumaczyła Roma Łojewska.

Roma Łojewska otrzymała podczas uroczystości Oznakę Honorową Zasłużonego dla Warszawy z rąk wiceprzewodniczącej

go Rady m. st. Warszawy Sławomira Potapowicza oraz zastępcy burmistrza Ursynowa, Jakuba Barenta. To uhonorowanie jej zasług na rzecz Warszawy, w szczególności w sferze społecznej.

- Bez dobrych ludzi, dobrych serc, bez Was, nic by się nie zdało. To wszystko dzięki Wam, wolontariuszom, firmom, naszej spółdzielni, parafii. Nadal będziemy się starać robić to dobrze i myśleć, że Wy też nas nie zostawicie - dziękowała zebranych Roma Łojewska.

- Roma to jest taka osoba, która potrafi zagonić do roboty radnych, mieszkańców, wiceprezydentów, prezydentów, po prostu każdego. Jak Roma dzwoni to wszyscy się tak boją, że jadą natychmiast do pracy - podsumowała Karolina Zdrodowska, dyrektorka koordynatorka ds. przedsiębiorczości i dialogu społeczno-Urzędu m.st. Warszawy, a prywatnie wolontariuszka „Ariadny”.

Dziękujemy Stowarzyszeniu Społeczników „ARIADNA”, a w szczególności Romie Łojewskiej za codzienną niezłomną pracę i za to, że są z nami na Ursynowie! **KT**

„Poznajemy Mazowsze” - wycieczki dla seniorów

Przed nami kolejna już edycja wycieczek „Poznajemy Mazowsze”. Tym razem ursynowscy seniorzy wybiorą się do kompleksu basenów termalnych w Mszczonowie oraz do Płocka. Obowiązują zapisy, które właśnie ruszyły.

Zapisywać można się od 19 września, w godz. 10.00 – 14.00, pod nr tel. 22 443 73 95. Decyduje kolejność zgłoszeń.

Wycieczki do Mszczonowa

To wycieczka do wyjątkowego kompleksu basenów termalnych w Mszczonowie. Przewidziano dwugodzinną kąpiel w takim basenie.

Nie od dziś wiadomo, że w basenach termalnych znajdują się aktywne substancje biochemiczne, które pozytywnie wpływają na zdrowie. Wody termalne nawadniają i oczyszczają ciało, pomagają w leczeniu chorób skóry, zmniejszają ból mięśni i stawów, usprawniają pracę serca, przyspieszają metabolizm, łagodzą stres. To świetny sposób na odprężenie i relaks.

Zbiórka przy Urzędzie Dzielnicy Ursynów (od strony al. KEN) o godz. 13.00, wyjazd o godz. 13.30, powrót ok. godz. 19.30.

Wycieczki do Mszczonowa odbędą się w terminach: 26.09.2023 r., 03.10.2023 r., 10.10.2023 r. i 17.10.2023 r.

Wycieczki do Płocka

Płock to jedno z ciekawszych mazowieckich miast. Podczas wycieczki zaplanowano spotkanie z przewodnikiem i spacer nadwiślańskim szlakiem. Poza tym będzie można poznać historię Starego Rynku, obejrzeć wystawę w Muzeum Mazowieckim, wejść na Wzgórze Tumskie i zwiedzić jedną z najstarszych polskich bazylik - Bazylikę Katedralną.

Zbiórka przy Urzędzie Dzielnicy Ursynów (od strony al. KEN) o godz. 7.00, wyjazd o godz. 7.30, powrót ok. godz. 20.00.

Wycieczki odbędą się w terminach: 28.09.2023 r., 05.10.2023 r., 12.10.2023 r. i 19.10.2023 r.

Wycieczki współfinansowane są z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Rozpocznij przygodę na rolkach - zajęcia dla dzieci

Doskonała okazja, aby opanować nowe umiejętności, bawiąc się i ucząc jednocześnie. Bezplatne zajęcia nauki jazdy na rolkach odbywają się na zadaszonym rolkowisku przy Dzielnicowym Ośrodku Kultury Ursynów (ul. Kajakowa 12b). Zapraszamy dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Obowiązują zapisy.

Bezplatne zajęcia

Zajęcia odbywają się w soboty i niedziele, w godzinach 10.00-12.00, od 16 września do 15 października. O godz. 10.00 odbywać się będą zajęcia dla dzieci rozpoczynających swoją przygodę z rolkami, a o godz. 11.00 dla średniozaawansowanych. Zajęcia trwają godzinę i prowadzone są przez licencjonowanych i doświadczonych instruktorów ze szkoły RollSchool.

Zapisy odbywają się na stronie: <https://zapisy.rollschool.pl>.

Prowadzone są na każde zajęcia osobno, a nie na cały cykl. Treningi przeznaczone są tylko dla mieszkańców Warszawy.

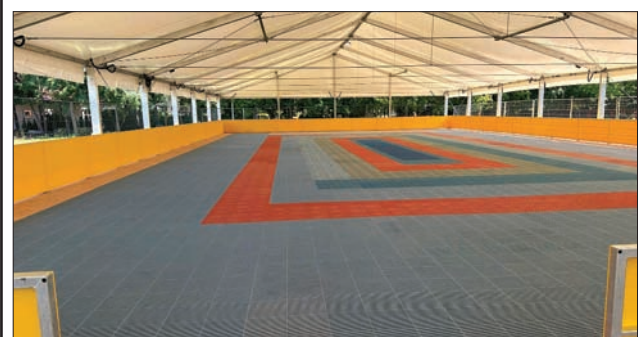
- To nie tylko nauka jazdy na rolkach, ale także zabawa i zdobywanie nowych umiejętności w towarzystwie rówieśników. Ważne żeby jeździć bezpiecznie, ale też żeby była to wspaniała zabawa. Nasze rolkowisko jest idealnym miejscem do prowadzenia takich zajęć i bardzo się ciesze, że powstało - mówi burmistrz Ursynowa, Robert Kempa.

Uwaga! Każdy uczestnik musi posiadać własne rolki (z odkłóconym hamulcem), kask i komplet ochraniaczy (na kolana, łokcie i nadgarstki). Na rolkowisku nie ma wypożyczalni sprzętu.

Rolkowisko na Ursynowie

Zajęcia odbywają się na terenie zadaszonego, nowoczesnego rolkowiska przy ul. Kajakowej 12b, przy Dzielnicowym Ośrodku Kultury Ursynów. To specjalnie przygotowany obiekt o powierzchni około 600 m². W trakcie zajęć rolkowisko będzie wyłączone z użytku dla innych, dzięki czemu można będzie prowadzić jednocześnie zajęcia dla dwóch grup.

Stworzenie na Ursynowie rolkowiska i bezpłatnych zajęć to realizacja pomysłu radnej Olgi Górnej, która w marcu złożyła w tej sprawie interpelację.

Odnowienie Parku Moczydełko

Będzie ładniej, bardziej zielono i bezpieczniej. Urząd Dzielnicy Ursynów pozyskał dofinansowanie z budżetu m.st. Warszawy w wysokości 861 800 zł. Prace w Parku Moczydełko rozpoczną się w 2024 roku.

Wyremontowana zostanie zachodnia część Parku Moczydełko (przy ul. Wełnianej). Planowane działania mają stworzyć przestrzeń o wysokich walorach przyrodniczych i użytkowych, a także poprawić potencjał retencyjny tego obszaru. Zakres prac obejmować będzie w szczególności renaturalizację zbiornika wodnego oraz jego otoczenia, likwidację barier architektonicznych utrudniających migrację zwierząt i zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników terenu.

Inwestycja kosztować będzie 1 460 000 zł, w tym dofinansowanie w kwocie 861 800 zł ze środków budżetu m.st. Warszawy na realizację przedsięwzięć służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

- Bardzo zależy nam na takich miejscach na Ursynowie. Chcemy żeby były jak najbardziej zielone i naturalne. Dlatego tworzymy nowe parki i skwery, odbetonowujemy i sadzimy nową zielen - mówi burmistrz Ursynowa, Robert Kempa.

W ostatnim czasie urząd przeprowadził remont tzw. Wieloryba w Parku im. Roma-

na Kozłowskiego. Powstał tam naturalny zbiornik wodny, wykonanych zostało wiele nasadzeń, fontanna posadzkowa i pojawiły się elementy małej architektury.

W tym roku zakończone zostało także odbetonowanie Parku im. Jana Pawła II. Pięknie rosną nowe drzewa i krzewy, mieszkańcom służą także elementy małej architektury. Trwa proces zazieleniania terenu przed Urzędem Dzielnicy Ursynów.

W sierpniu oddany do użytku został także Park im. Cichociemnych Spadochroniarzy AK. Była to duża inwestycja, wykonana przez Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.

Całkiem nowe oblicze zyska również skwer przy ul. Cynamonowej, na terenie po dawnym targowisku „Na Skrajcu”. Powstanie tam m. in. boisko do koszykówki 3x3 oraz do gry w tenisa z nawierzchnią sportową. Planujemy też nowe nasadzenia i budowę oświetlenia.

Ursynowski Jubileusz Par

To już siódma edycja! Burmistrz Ursynowa, Robert Kempa zaprasza pary, które w tym roku obchodzą okrągłe jubileusze 40, 45, 50, 55-lecia i większe, do świętowania ich z nami w czasie Ursynowskiego Jubileuszu Par. Na zgłoszenia czekamy do 13 października.

Pierwsza edycja jubileuszu została zorganizowana w związku z 40-leciem Ursynowa, jednak ogromne zainteresowanie z jakim przyjęto uroczystość sprawiło, że władze dzielnicy zdecydowały o wpisaniu jej do kalendarza ursynowskich imprez na stałe. Podobnie jak w roku ubiegłym zgłoszone pary zaprosimy do Ursynowskiego Centrum Kultury „Alternatywy”. To będzie jak zwykle wspaniałe spotkanie, które zwieńczy koncert i poczęstunek.

Uroczystość planowa jest na grudzień tego roku, a na Państwa zgłoszenia czekamy do 13.10.2023 r. pod adresem e-mail: ursynow.promocja@um.warszawa.pl lub nr tel. 22 443 73 54.

Piknik rodzinny

zapraszamy z własnym kubkiem

Zwierzęta w wielkim mieście

30 września 2023

godz. 11.00-17.00

Kopa Cwila

**wszystko
o zwierzakach
i dla zwierzaków**
warsztaty, wykłady, pokazy,
spotkania, porady

**atrakcje
dla dzieci**

**food trucki
(vege)**

Mazowsze >> dla zwierząt >

Zadanie pn. Zapobieganie bezdomności zwierząt w Dzielnicy Ursynów
m.st. Warszawa współfinansowano ze środków
Samorządu Województwa Mazowieckiego"

Wszystkie osoby z psami, zapraszamy na piknik wyłącznie z aktualnym dokumentem potwierdzającym szczepienia zwierzaka

Warszawa
Ursynów

25^{lat} Mazowsze

szczegóły na [warszawa.ursynow](https://www.facebook.com/warszawa.ursynow)
 [URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL](https://www.instagram.com/urzynow.um.warszawa.pl)

Rozmowa z wiceburmistrzem Jakubem Berentem

Z Ursynowa do Sejmu?

PASSA: Panie Jakubie, to Pana pierwsza kadencja w samorządzie. Jeszcze się nie skończyła, a już kandyduje Pan do Sejmu. Tak szybko zdruzgotało się Panu bycie samorządowcem i zastępcą burmistrza Ursynowa?

JAKUB BERENT, wiceburmistrz Ursynowa: Powiem Panu w tajemniczy, że burmistrz Robert Kempa pytany czy chciałby zostać posłem odpowiada, że załudziłby się w Sejmie na śmierć! (śmiech)

Ale żarty na bok. Tu nie chodzi o bardziej lub mniej atrakcyjne zajęcie, lecz o chęć załatwienia bardzo konkretnej sprawy, która dotyczy co najmniej kilkudziesięciu tysięcy rodzin w Warszawie, w dużej części zamieszkujących właśnie Ursynów.

Chodzi o przekształcenie użytkowania wieczystego we własność?

Blisko! Ale ten temat jest praktycznie załatwiony... Chodzi o nieuregulowany stan prawny gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe.

Zaniedbania jeszcze z czasów PRL-u spowodowały, że w 2023 roku w Warszawie jest ponad 650 budynków spółdzielczych na gruntach, do których spółdzielnie oraz spółdzielcy nie mają ani prawa własności, ani nawet prawa użytkowania wieczystego. Nieruchomości te od ponad 30 lat pozostają własnością miasta, choć zostały zabudowane z wkładów spółdzielców.

Spółdzielcy po tylu latach nie przywykli do takiego stanu rzeczy?

Absolutnie nie, bo z tego wynikają istotne komplikacje. Największe problemy pojawiają się wraz z zamiarem sprzedaży takiego mieszkania.

Nieuregulowany stan prawny gruntu to brak możliwości założenia księgi wieczystej, a bez księgi wieczystej trudno o kredyt. Pozostaje sprzedaż mieszkania za gotówkę, ale za niższą cenę. Inwestor szukający okazji i dysponujący znacznymi środkami kupi taki lokal pod warunkiem, że będzie dużo tańszy.

Czyli, jak zwykle, chodzi o pieniądze?

Nie tylko o pieniądze. O poczucie bezpieczeństwa, komfort życia... także osób, które mierzą się z niepełnosprawnością. Tak dużo mówi się w ostatnich latach o „wieżniach czwartego piętra”. To mieszkanki i mieszkańcy Warszawy, dla których brak windy kiedyś nie stanowił większego problemu. Z czasem podpadli na zdrowiu i chodzenie po schodach stało się wyzwaniem, któremu nie każdy może podołać.

Na szczęście są instytucje, które na preferencyjnych warunkach finansują budowę zewnętrznych wind będących dobrym rozwiązaniem. W przypadku nieuregulowanego stanu prawnego gruntu można o tym tylko pomarzyć, bo BGK i PFRON takiej windy nie sfinansują.

Chce Pan powiedzieć, że wie jak pomóc tym ludziom?

Wiem. Potrzebujemy ustawy, która przeniesie dobre praktyki ze wspomnianego przez Pana na początku naszej rozmowy przekształcenia użytkowania wieczystego we własność. Ustawa przekształceniowa z 2018 roku nie była idealna, szczególnie w jej pierwotnym brzmieniu. Ale po kilku nowelizacjach wprowadzających niezbędne poprawki i miesiącach wyjątkowej pracy urzędników ogromna liczba mieszkańców Warszawy cieszy się prawem własności do gruntów pod zamieszkiwanymi przez nich budynkami. Tylko na Ursynowie wydaliśmy ponad 30 tysięcy zaświadczeń potwierdzających nabycie własności. Okazało się, że można.

stego we własność. Ustawa przekształceniowa z 2018 roku nie była idealna, szczególnie w jej pierwotnym brzmieniu. Ale po kilku nowelizacjach wprowadzających niezbędne poprawki i miesiącach wyjątkowej pracy urzędników ogromna liczba mieszkańców Warszawy cieszy się prawem własności do gruntów pod zamieszkiwanymi przez nich budynkami. Tylko na Ursynowie wydaliśmy ponad 30 tysięcy zaświadczeń potwierdzających nabycie własności. Okazało się, że można.

Czyli rozwiązanie leży na talerzu?

Tak. Oczywiście regulacja nie jest procesem identycznym z przekształceniem, ale oba tematy łączą te same problemy, z którymi w ustawie przekształceniowej się uporałaliśmy. Ani rozszczenia byłych właścicieli gruntów, ani restrykcyjne unijne przepisy o pomocy publicznej, ani nawet obawy urzędników przed podejmowaniem decyzji dotyczących uwłaszczenia gruntów wartych miliony złotych nie zatrzymały przekształcenia. Z regulacją może być tak samo. Kluczem jest regulacja z mocy prawa – mechanizm zastosowany w ustawie przekształceniowej, który okazał się szybki i skuteczny.

Dlaczego w takim razie nikt do tej pory nie sięgnął po gotowe rozwiązanie?

Nie wiem. Mogę jedynie się domyślać, że problem regulacji stanu prawnego gruntów pod budynkami mieszkalnymi jest niedoceniany, bo dotyczy mniejszej liczby osób niż miało to miejsce w przypadku przekształcenia użytkowania wieczystego we własność. Z pewnością jest też tak, że wielu tego tematu się boi i niewiele go rozumie. Szkoda, bo regulacja gruntów to sprawa, która już dawno powinna zostać załatwiona ponad politycznymi podziałami.

Dziękujemy za rozmowę.

I ja dziękuję i do zobaczenia 15 października przy urnach wyborczych.

Droży mieszkańcy, Szanowni Sąsiedzi

Zarząd Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy podjął decyzję o przesunięciu kwoty 42 500,00 zł do planu finansowego Szkoły Podstawowej nr 405 celem zakupu wideodomofonu oraz mebli do sal świetlicowych.

Zwrócili się do mnie rodzice dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej nr 405 przy ul. Na Uboczu 9 w sprawie wyposażenia świetlicy szkolnej w wideodomofon. W ocenie rodziców urządzenia zamontowane w salach świetlicowych ułatwią weryfikację osób wchodzących na teren szkoły przy odbiorze dzieci oraz poprawią i zagwarantują wyższy poziom bezpieczeństwa w placówce poprzez ograniczenie dostępu osób nieuprawnionych do terenu szkoły. Kontakt nauczycieli z rodzicami przez wideodomofon będzie miało dodatkowe znaczenie w okresach nasilonych infekcji górnych dróg oddechowych. W pełni popierając wniosek rodziców dzieci uczęszczających do świetlicy szkolnej zwróciłam się do Zarządu

Dzielnicy z interpelacją o wygospodarowanie środków na wideodomofon.

W odpowiedzi na moją interpelację Pan Robert Kempa Burmistrz Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy zapewnił, że działania na rzecz poprawy jakości infrastruktury oświatowej oraz jakości i komfortu nauczania są niezmiennym priorytetem działań kierowanego przez niego Zarządu Dzielnicy.

**Grażyna Wójtowicz
Radna Dzielnicy Ursynów
gwojtowicz@radni.um.warszawa.pl**

Jaki plan zabudowy Imielina?

W maju tego roku, po 11 latach starań mieszkańców, Radni Warszawy wreszcie uchwalili miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru leżącego na północ od ul. Płaskowickiej. Dzięki temu przyszłość terenów znajdujących się pomiędzy ul. Pileckiego, Gandhi, Rosoła, Płaskowickiej została zaplanowana.

Z pewnością wiele powodów do radości mają mieszkańcy SMB „Imielin”, razem z którymi wywalczyliśmy ochronę parkingów i terenów zieleni położonych wzdłuż ul. Dereniowej przed deweloperską zabudową. Jeszcze niedawno poprzednie władze spółdzielni planowały znaczącą dogęścić Imielin, zabierając miejsca parkingowe, światło słoneczne i komfort życia wielu mieszkańcom bloków z wielkiej płyty. Na szczęście dzięki naszej współpracy z nowymi władzami SMB „Imielin” oraz zwykłymi mieszkańcami, doprowadziliśmy do skutecznego zabezpieczenia zachodniej części Imielina przed zabudową.

Niestety, plan jest mniej korzystny dla spółdzielni „Na Skraju”, gdzie radni Warszawy dopuścili zabudowę kilkoma blokami wzdłuż ul. Płaskowickiej i Cynamonowej. Nie pomogły liczne protesty mieszkańców, których mocno wsparł radny Dzielnicy Antoni Pomianowski, a także radny Warszawy Marek Szolc. W efekcie dopuszczono m. in. budowę 7-piętrowych bloków po północnej stronie ul. Płaskowickiej na wysokości ul. Lanciego, a także budowę 11-piętrowego wysokościowca w miejscu TESCO na ul. Cynamonowej.

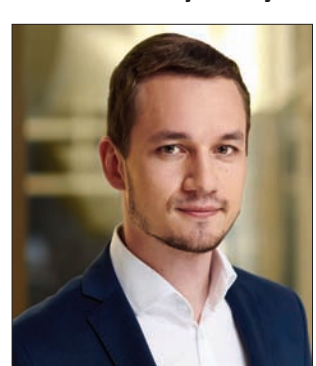
Wciąż bez planu zagospodarowania pozostają enklawy Hawajska i Miklaszewskiego, znajdują-

ce się pomiędzy ul. Pileckiego, Ciszewskiego, al. KEN i Gandhi. Nie dość, że mieszkańcy położonych w tym kwartale bloków ponoszą koszty nieuregulowanych gruntów, to decyzje o zabudowie ich okolicy są podejmowane arbitralnie na podstawie tak zwanych warunków zabudowy, zamiast miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

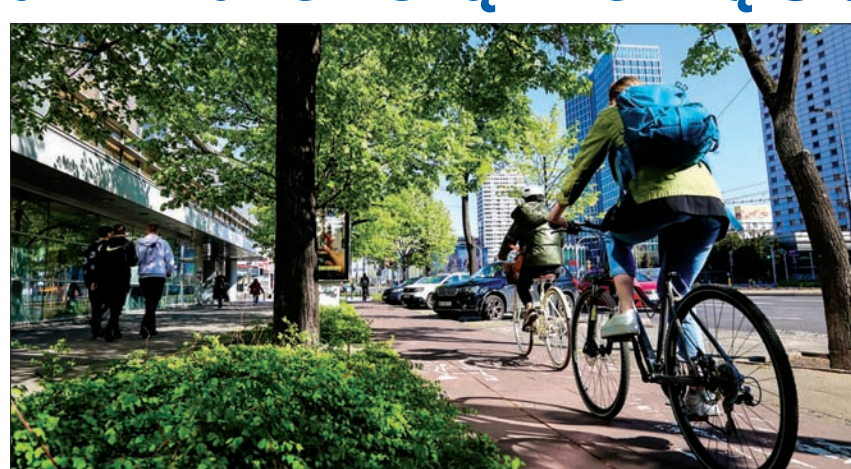
Dlatego jako radny wystąpiłem w ostatnich dniach z wnioskiem o rozpoczęcie prac nad planem zagospodarowania przestrzennego dla enklaw Hawajska i Miklaszewskiego. Dobrze napisany plan pozwala na obronę terenów zieleni, placów zabaw i parkingów przed nowymi blokami oraz sankcjonuje obecny układ przestrzenny. Już dziś Ursynów jest mocno dogęszczoną dzielnicą, a powstające kolejne plomby powodują tylko jeszcze większe korki i pogorszenie komfortu naszego życia.

Mam nadzieję, że uda się szybko uchwalić plan zagospodarowania dla tego obszaru. Dzięki naszej determinacji obroniliśmy ul. Dereniową wraz z przyległościami przed zabudową. Oby tak samo było i tym razem.

**Maciej Antosiuk
Radny Dzielnicy Ursynów
Projekt Ursynów**

Kiedy będzie przejazd rowerowy przez al. Wilanowską i Dolinę Służewiecką?

Z radnym Piotrem Skubiszewskim przypomnieliśmy się niedawno Zarząd Dróg Miejskich w naszej kolejnej już, trzeciej interpelacji w sprawie budowy przejazdów dla rowerów przez Dolinę Służewiecką i al. Wilanowską.

Tylko przypomnę, że dzięki naszej aktywności na początku 2022 roku, po półtora roku naszych starań ZDM wytyczył pasy rowerowe przez Dolinę Służewiecką na wysokości Nowoursynowskiej. Ten przejazd był bardzo ważny dla rowerzystów, którzy codzien-

nie się poruszają tą drogą. Teraz pora na kolejny etap tych prac.

Odpowiadając na naszą interpelację Zarząd Dróg Miejskich poinformował, że obecnie dokumentacja projektowa dla tej inwestycji jest na końcowym etapie przygotowań. Do organu architektoniczno-budowlanego zostało złożone zgłoszenie robót budowlanych. Po uprawnieniu zgłoszenia, Zarząd Dróg Miejskich przystąpi do procedury przetargowej. Jeżeli w przetargu uda się wyłonić wykonawcę, inwestycja zostanie zrealizowana w najbliższych miesiącach. Liczę, że już niedługo przejdziemy kolejnym,

ważnym dla rowerzystów fragmentem drogi rowerowej wzdłuż Doliny Służewieckiej. Warto zaznaczyć, że droga rowerowa wzdłuż Doliny Służewieckiej to jedna z najczęściej uczęszczanych tras rowerowych w Warszawie, z której szczególnie często korzystają rowerzyści z Mokotowa i Ursynowa. Z myślą o nich nie odpuszczamy tego tematu.

**Paweł Lenarczyk
Radny Dzielnicy Ursynów
Polska 2050 Szymona Hołowni
/Otwarty Ursynów
plenarczyk@radni.um.warszawa.pl**

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznowola
ul. Gminna 60

RUP.6721.1.10.2022.EG(60)

Lesznowola, 18.09.2023 r.

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów Łazy (obszar na zachód od Al. Krakowskiej)

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1094 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznowola Nr 650/L/II/2022 z dnia 21 lipca 2022 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów Łazy (obszar na zachód od Al. Krakowskiej) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 02.10.2023 r. do 27.10.2023 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola w godzinach od 8³⁰ do 15³⁰, na stronie internetowej Urzędu Gminy w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się **w dniu 24.10.2023 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola **o godz. 16³⁰.**

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, z oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 18.11.2023 r.** w następujący sposób:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Organem właściwym do rozpatrzenia powyżej wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznowola.

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rodo@lesznowola.pl.
- 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 4) podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
- 5) odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną tut. urzędu.
- 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
- 8) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
- 9) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>),
- 10) podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania),
- 11) Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 LESZNOWOLA
UL. GMINNA 60

RUP.6721.1.17.2023.MDO

Lesznowola, 18.09.2023 r.

OGŁOSZENIE

W sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów Janczewice zatwierdzonego uchwałą Nr 624/L/2022 Rady Gminy Lesznowola z dnia 26 maja 2022 r.

Na podstawie art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) oraz art. 39 ust. 1, w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) zawiadamiam o podjęciu przez Radę Gminy Lesznowola uchwały **Nr 844/LXVII/2023 z dnia 27 lipca 2023 r.** w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów Janczewice zatwierdzonego uchwałą Nr 624/L/2022 r. Rady Gminy Lesznowola z dnia 26 maja 2022 r.

Jednocześnie zawiadamiam się wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy (uchwała o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego) w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola przy ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zainteresowani mogą składać wnioski do wyżej wymienionego dokumentu:

- 1) bezpośrednio w Kancelarii Urzędu Gminy Lesznowola, w godzinach pracy Urzędu;
- 2) pocztą tradycyjną na adres: Urząd Gminy Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola;
- 3) drogą elektroniczną przy pomocy elektronicznej skrzynki podawczej – opatrując dokumenty kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo profilem zaufanym.

Wnioski należy składać do Wójta Gminy Lesznowola, który jest właściwym organem do rozpatrzenia wniosków, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej, adresu wnioskodawcy, przedmiotu wniosku oraz oznaczenia nieruchomości, której dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do 20 października 2023 r.**

Informacja dotycząca przetwarzania danych

Realizując obowiązek wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119/1 z późn. zm.) informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych jest Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola. Dane kontaktowe: Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola, tel. (22) 757-93-40, fax. (22) 757-92-70, email: rodo@lesznowola.pl.
- 2) Dane kontaktowe inspektora ochrony danych: mail: inspektor@lesznowola.pl, adres do korespondencji: Inspektor ochrony danych, Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola.
- 3) Państwa dane osobowe będą przetwarzane w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit c w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.), tj. sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 4) podstawą obowiązku prawnego ciążącego na administratorze jest art. 14 i nast. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).
- 5) odbiorcą Państwa danych osobowych mogą zostać podmioty uprawnione na podstawie przepisów prawa oraz podmioty świadczące obsługę administracyjno-organizacyjną tut. urzędu.
- 6) Państwa dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 7) Państwa dane osobowe będą przechowywane przez okres uregulowany rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
- 8) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo żądania od administratora dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
- 9) w granicach i na zasadach opisanych w przepisach prawa mają Państwo prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (szczegóły na stronie internetowej <https://uodo.gov.pl>),
- 10) podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym (niepodanie danych osobowych, w przypadku braku możliwości ich ustalenia na podstawie posiadanych danych, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania),
- 11) Państwa dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w celu wydania decyzji, w tym profilowane, w związku z przetwarzaniem przez Burmistrza danych osobowych, uzyskanych w toku prowadzenia postępowania dotyczącego sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prawo, o którym mowa w art. 15 ust. 1 lit. g w/w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (tj. uzyskania wszelkich dostępnych informacji o źródle danych osobowych, jeżeli nie zostały one zebrane od osoby, której dane dotyczą), przysługuje, jeżeli nie wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane te pozyskano.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

Dzień bezpłatnej komunikacji w Warszawie

W piątek, 22 września – jak co roku w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności – Warszawa zachęca do zostawienia auta w garażu lub na parkingu. Najlepiej przesiąść się do Warszawskiego Transportu Publicznego, w którym nie trzeba kasować biletów. Tego dnia do pracy i szkoły pojedziemy bezpłatnie autobusami, tramwajami, metrem, pociągami SKM, WKD i Kolei Mazowieckich.

Wygodnie z WTP

W piątek 22 września, od godz. 00:00 do godz. 23:59 – wsiadając do warszawskiego autobusu, tramwaju, metra lub pociągu Szybkiej Kolei Miejskiej

– nie trzeba kasować biletu. Kasowniki będą wyłączane, automaty biletowe w pojazdach nie będą sprzedawały biletów papierowych (kupowanie biletów długookresowych kodowanych na kartach miejskich będzie możliwe), otwarte zostaną bramki metra.

Popularny „Dzień bez Samochodu” to doskonała okazja do przekonania się, jak komfortowa jest komunikacja publiczna w Warszawie. Warto pójść na przystanek i sprawdzić, że autobus, tramwaj, metro lub pociąg dowiozą nas sprawnie do celu. Wybierając komunikację miejską dodatkowo za dbamy o środowisko, zaoszczędzimy pieniądze, przeczytamy gazetę lub książkę, posłuchamy muzyki i nie będziemy mu-

sieli martwić się o miejsce do parkowania.

– Już dziś niemal 60 proc. mieszkańców Warszawy wykorzystuje transport zbiorowy w codziennych podróżach – co nas bardzo cieszy – aż 94 proc. ocenia dobrze funkcjonowanie komunikacji miejskiej w stolicy – mówi Rafał Trzaskowski. – Transport publiczny to również czystsze powietrze – tramwaje, metro i pociągi miejskie nie generują zanieczyszczeń, a coraz większą część stoczeń floty autobusowej jest napędzana ekologiczną energią. Podróżując komunikacją miejską oszczędzamy też pieniądze – bilety w Warszawie należą z najtańszych w Polsce – oraz czas, ponieważ nie stoimy w korkach. Dlatego sam chętnie

korzystać z transportu publicznego i gorąco zachęcam do tego wszystkich mieszkańców stolicy – na co dzień, nie tylko w Dniu bez Samochodu – dodał prezydent Warszawy.

W badaniu jakości komunikacji miejskiej przeprowadzonym przez firmę konsultingową Oliver Wyman i Uniwersytet Kalifornijski w Berkeley w grudniu 2022 roku Warszawa znalazła się na 19. miejscu na świecie.

Parkuj i korzystaj z bogatej siatki połączeń WTP

Tych, którzy jednak wsiadają do samochodu, zachęcamy po drodze do przesiadki do transportu publicznego. Tego dnia ze wszystkich stoczeń parkingów „Parkuj i jedź” będzie można skorzystać bezpłatnie.

Specjalną ofertę przygotowały także Koleje Mazowieckie i Warszawska Kolej Dojazdowa. Bezpłatna podróż będzie możliwa we wszystkich pociągach oraz autobusach komunikacji zastępczej KM oraz w autobusach KM na odcinku Modlin – Lotnisko Modlin. Bilet nie będzie potrzebny również w pociągach i autobusach zastępczych Warszawskiej Kolei Dojazdowej.

Dzień bez samochodu – ważna ekologia

Dzień bez Samochodu to międzynarodowa kampania, której celem jest promocja proekologicznych rozwiązań i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w miastach. Święto kończy Europejski Tydzień Mobilności, który przypada w dniach 16-22 wrze-

śnia. To cykliczne przedsięwzięcie Komisji Europejskiej poświęcone zrównoważonej mobilności miejskiej. Promuje ono zmianę zachowań komunikacyjnych – z naciskiem na wybór transportu zbiorowego oraz innych inteligentnych i przyjaznych środowisku naturalnemu rozwiązań.

W Polsce Dzień bez Samochodu obchodzony jest od 2004 roku. Z darmowych przejazdów komunikacją miejską w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności i Dnia bez Samochodu mogą skorzystać mieszkańcy: Warszawy, Wrocławia, Białegostoku, Głogowa, Jeleniej Góry, Koni, Kielc, Krakowa, Lublina, Łodzi, Nysy, Opola, Poznania, Stalowej Woli, Szczecina, Szczepankowa, Torunia, Trójmiasta i Tych. **Tomasz Kunert**

Spaceruj szlakiem Armii Krajowej w Wilanowie

LOKALNI PODRÓŻNICY

ROZKAZ WYKONAĆ

KONSPIRACJA POLSKA PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ W WILANOWIE

24 WRZEŚNIA
GODZ. 11:00
ZBIÓRKA: UL. KOLEGIACKA 3

PROWADZENIE: **PIOTR CELEJ** LICENCJONOWANY PRZEWODNIK
UDZIAŁ W SPACERZE JEST BEZPŁATNY, ALE OBOWIĄZUJĄ WCZEŚNIEJSZE ZAPISY,
KTÓRE OD 11 WRZEŚNIA PRZYJMUJEMY W PLACÓWKACH CKW ORAZ NA STRONIE: WWW.STREFAZAJEC.PL.

Już w najbliższą niedzielę na warszawskim Wilanowie odbywa się spacer historyczny z redaktorem PASSY „Rozkaz wykonać. – konspiracja Polska podczas II wojny światowej w Wilanowie”. Udział w wydarzeniu jest bezpłatny, ale obowiązują zapisy.

Wilanów, mimo peryferyjnego położenia, zapisał się bardzo wyraźnie w polskiej konspiracji. O tym będzie opowiadał spacer, który już w niedzielę o 11 wyruszy z ulicy Kolegiackiej 3. Udział w wydarzeniu jest bezpłatny, ale obowiązują wcześniejsze zapisy, które od 11 września przyjmujemy w placówkach Centrum Kultury Wilanów oraz na stronie: www.strefazajec.pl.

Silna AK w Wilanowie

Spacer będzie skupiał się przede wszystkim wokół historii powstańczej wierzby oraz Akcji Wilanów. Jego uczestnicy nauczą się posługiwać szyfrem, stosować znaki bliższe i dalsze oraz poznać historię Armii Krajowej i jej działalności na Wilanowie i nie tylko. Jak mówi sam autor scenariusza, działalność

podziemnego wojska na samej tylko dzielnicy wymagałyby co najmniej dwóch spacerów, a każda historia nadaje się na scenariusz filmu. Zamach na niemieckiego kata, odwetowa akcja po tajnym spotkaniu na cmentarzu czy upamiętnienie powstańców warszawskich to tylko kilka zdarzeń, które skrywa przed nami lokalna historia.

Batalion „Zośka” nie chce zabijać cywilów

Jeszcze przed Powstaniem Warszawskim masowe egzekucje na cywilach i aresztowania rodziły chęć odwetu. Jedną z takich operacji miała być Akcja Wilanów, w której powstańcy chcieli dokonać zbrodni na niemieckich kolonistach. Sama idea akcji była wymierzona w mieszkających w Kępie Latoszkowej niemieckich osadników, którzy współpracowali z niemieckim okupantem, szpiegowali i donosili na Polaków, a także przyczynili się do aresztowania żołnierzy AK z pułku Gałuch i zamordowania żołnierzy Baszty wiosną 1943 roku. Prowadząc działania przygotowawcze, stwierdzono, że to właśnie Niemcy z Kępy Latoszkowej nada-

ją się do działań odwetowych. Zemsta na cywilach budziła jednak wątpliwości natury moralnej. Na wieść o wytypowaniu do akcji batalionu Zośka, żołnierze protestowali. Nie chcieli brać udziału w akcji, podczas której mieli palić wieś i zabijać niewinnych ludzi. Dzięki interwencji Ryszarda Biłousa - Jerzego w Komendzie Głównej Armii Krajowej, batalion miał wykonać tylko część bojową akcji.

Sam bilans akcji należy uznać za umiarkowanie pozytywny. Udało się ostonić atak Oddziału Specjalnego w Kępie Latoszkowej, zabito około dwunastu Niemców oraz zdobyto: pistolet maszynowy, sześć karabinów, cztery granaty, sześć hełmów, dwa magazynki oraz bagnet. W wyniku przeprowadzonej akcji odwetowej zlikwidowano kilkunastu najbardziej niebezpiecznych folksdojczów. Straty polskie w tej akcji wyniosły pięciu zabitych i siedmiu rannych. Chociaż ze współczesnego punktu widzenia mordowanie cywili jest niemoralne, to należy pamiętać, iż wcześniej ci sami cywile dokonali zbrodni na uciekających polskich żołnierzach.

Pamięć o Powstańcach

U podnóża skarpy wiślanej, na pograniczu Ursynowa i Wilanowa stoi okazała, wiekowa wierzba, zwana przez okolicznych mieszkańców powstańczą. Wiąże z nią się historia z pierwszych dni Powstania Warszawskiego. Ponad trzydzieści lat temu przy wierzbie na drewnie wyryto napis: „Dopóki czerni się ścieżka ku tej krzywej wierzbie, pod którą za Polskę oddaliście życie, dopóty ten naród godzien jest wolności.” Ścieżka wciąż jest wyraźna i przez cały rok na miejscu płoną znicze i leżą świeże kwiaty.

Był dopiero drugi dzień powstania 1944 roku, gdy pięcioro powstańców z batalionu „Parasol” wpadło w zasadzkę przygotowaną przez Niemców. Polscy żołnierze mieli przydział do jednostki organizacyjnej na etacie kompanii batalionu „Moto” i podróżowali do wsi Wolica. Tereny tej dawnej wsi to obecnie część dzielnicy Ursynów i Wilanów w obszarach MSI Natolin, Ursynów Centrum oraz Błonie Wilanowskie.

Młodzi powstańcy, wywodzący się z harcerstwa, wpadli niestety w przygotowaną przez Niemców zasadzkę. Na miejscu zginęła piątka Polaków. Byli to Andrzej Klawer ps. „Pedro”, Ludwik Michałowski „Wańka” i trójka nieznanymi do dziś z imienia bohaterów. Szczątkowa dokumentacja niestety nie pomogła w identyfikacji powstańców. Wiadomo, że byli to członkowie batalionu „Parasol”. Podobno żołnierze dostali rozkaz przejścia przez to miejsce pod osłoną nocy. Chcąc dołączyć jak najszybciej do powstania, chłopcy wybrali dzień i to było przyczyną ich nieszczęścia. Ludność wsi Wolica zadbała o ciała powstańców. Zostały one pochowane pod okoliczną wierzwą w pobliżu ul. Rzdolkiewki. **Piotr Celej**

#Kulturalnie

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

Mokotowska Potańcówka 2023

Rada i Zarząd Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy oraz Zarząd MSM „Energetyka” zapraszają na Mokotowską Potańcówkę na Dechach 2023!

Zaczynamy o godzinie 17.00 a przez następne 4 godziny:
- Tańczymy ze Stefano Tarrazzino i jego partnerką
- Bawimy się z: Dixie Fellows i Kwartetem Szafa Gra oraz DJ-em Ando.

W szaleństwie tańca, niezbędna będzie choć chwilowa przerwa, będziecie mogli to zrobić w strefie food trucków i kawiarence pod gwiazdami!

Wiemy, że wszystko co dobre szybko przemija, dlatego, żeby te niesamowite wrażenia mogły pozostać z Wami jak najdłużej, będziecie mogli skorzystać również z fotobudki!

MOKOTOWSKA POTANĆÓWKĘ NA DECHACH

Rada i Zarząd Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy oraz Zarząd MSM „Energetyka” mają przyjemność zaprosić Państwa na

23 września 2023 r.
godz. 17.00 - 21.00

Miejsce: tereny zielone przy ul. Urile 8/11/13 (Osiedle Sadyba)

Warszawska Olimpiada Seniorów

W tym roku Olimpiada została podzielona na dwa dni. W piątek 22 września 2023 r. zapraszamy wszystkich seniorów na rozpoczęcie piątej edycji Warszawskiej Olimpiady Seniorów.

W godzinach 10.00 - 12.00 na Górze Szcześliwickiej - Stołeczne Centrum Sportu AKTYWNA WARSZAWA ul. Drawska 22, 02-202 Warszawa. Uczestnicy rywalizować będą w zjeździe na nartach.

O godzinie 13.00 zapraszamy na obiekt Ośrodek Hutnik - Stołeczne Centrum Sportu AKTYWNA WARSZAWA, ul. Marymoncka 42, 01-997 Warszawa. Uczestnicy rywalizować będą w eliminacjach tenisa ziemnego.

A w godzinach 13.00 - 20.00 na obiektach CRS Bielany - Centrum Rekreacyjno-Sportowe m. st. Warszawy ul. Lindego 20, 01-954 Warszawa oraz obiektach sąsiednich LIX Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego, uczestnicy rywalizować będą w kilku dyscyplinach: pływanie, bieganie, tenis stołowy, brydż i szachy.

W dniu 23 września 2023 r. godz. 9.00-16.00 w Ośrodku Hutnik - Stołeczne Centrum Sportu AKTYWNA WARSZAWA ul. Marymoncka 42 nastąpi zakończenie oraz podsumowanie tegorocznej Olimpiady. Uczestnicy Olimpiady rywalizować będą w kilku dyscyplinach (pchnięcie kulą, skok w dal, strzelanie z łuku oraz broni pneumatycznej, ergometry wiosłarskie, tenis ziemny - finały). Rejestracja oraz odbiór pakietów sportowych odbywać się będzie w biurze zawodów w godzinach 9.00 - 10.00.

Dla wszystkich startujących przewidziano atrakcyjne pakiety startowe (plecak, koszulka,). Zwycięzcy konkurencji otrzymają okolicznościowe medale oraz nagrody. Rywalizacja odbywać się będzie w trzech kategoriach wiekowych: 60 - 69 lat, 70-75 lat, 76 rok życia i powyżej. Dodatkowo uczestnicy imprezy będą mogli skorzystać z darmowych badań oraz porad zdrowotnych w Miasteczku Zdrowego Seniora, wziąć udział w konkursach i zabawach prowadzonych przez animatorów. Całość poprowadzi dziennikarz i konferansjer - Bogdan Saternus. Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy.

Turniej Dziekan Cup

23 września 2023 r. rozegrana zostanie kolejna edycja turnieju piłki nożnej pn. „Dziekan Cup”.

Tegoroczna edycja turnieju odbędzie się na boisku Orlik przy ul. Kazimierzowskiej 58. Turniej rozegrają roczniki 2016 oraz 2017 systemem każdy z każdym. Partnerem wydarzenia jest niezawodna Galeria Wypieków Lubaszka, która po raz kolejny dostarczy pyszności dla młodych piłkarzy.

Cyfrowy senior na Mokotowie

Zapraszamy na szkolenia komputerowe dla seniorów z włączeniem elementów cyberbezpieczeństwa pn. „Cyfrowy senior na Mokotowie”.

Burmistrz Dzielnicy Mokotów Rafał Miastowski oraz Rada Seniorów Dzielnicy Mokotów serdecznie zapraszają seniorów na szkolenia komputerowe dla seniorów z włączeniem elementów cyberbezpieczeństwa pn. „Cyfrowy senior na Mokotowie” realizowane w ramach zadania Samorządowego Instrumentu Wsparcia Inicjatywy Rad Seniorów „Mazowsze dla Seniorów 2023” współfinansowanego ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Termin realizacji: wrzesień-październik 2023 r. w Warszawie w pracowni komputerowej w Mokotowskim Centrum Integracji Mieszkańców przy ul. Woronicza 44a.

Zapisy odbywać się będą od 15 września 2023 r. w godzinach 8.00-14.00 w Mokotowskim Centrum Integracji Mieszkańców przy ul. Woronicza 44a, pok. 11.

Prosimy o zapisy osobiste, liczba miejsc ograniczona, obowiązuje kolejność zapisów.

WŁADYSŁAW SZPILMAN
#LUDZIEZMOKOTOWA

Kartka z kalendarza

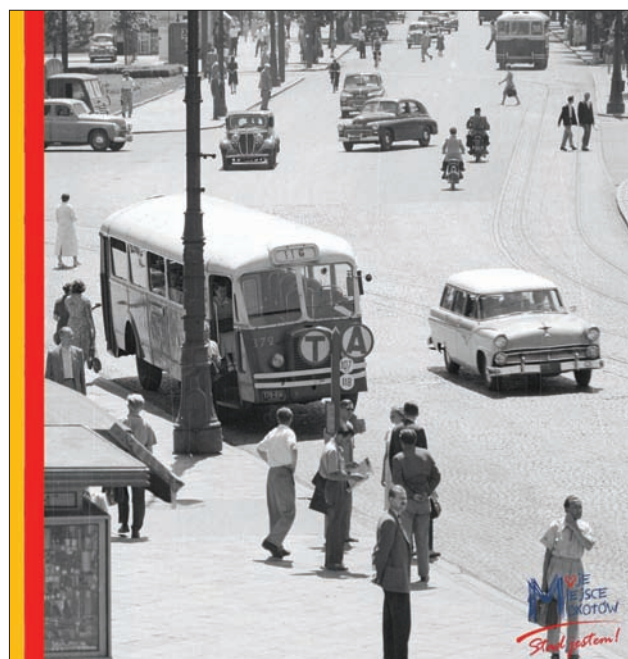
Nim pod koniec września 1939 roku umilkło Polskie Radio, słuchacze wysłuchali recytalu utworów Fryderyka Chopina w wykonaniu Władysława Szpilmana.

Kiedy sześć lat później wznowiono nadawanie, te same utwory odegrał ten sam (choć już nie taki sam) muzyk. Szpilman miał za sobą utratę rodziny i ucieczkę z Umschlagplatzu, skąd transporty warszawskich Żydów wywożono na śmierć do Treblinki. Urodzony w Sosnowcu kompozytor i pianista swoje powojenne życie związał z Mokotowem, gdzie mieszkał przez kilkadziesiąt lat. Był m. in. autorem sygnału Polskiej Kroniki Filmowej i pomysłodawcą Festiwalu Piosenki w Sopocie. Zmarł w 2000 roku. **Fot. NAC**

Mokotów w ruchu!

Poruszasz się komunikacją miejską? Brawo! Pamiętaj tylko, że czasami przystanek autobusowy blisko sąsiaduje z drogą dla rowerów (tak jest np. na ulicy Wołoskiej). Zachowaj czujność podczas wysiadania.

Zapraszamy do zapoznania się z cyklem video „Mokotów w ruchu” – kampanii skierowanej do wszystkich uczestników ruchu drogowego względem ich bezpieczeństwa na Facebooku, Instagramie Urzędu. TU zakładka na naszej stronie internetowej.

Aktywnie nie tylko w maju

Spytaliśmy uczniów warszawskich szkół podstawowych o to, jak najchętniej docieraliby na zajęcia. Najczęściej wskazywanym środkiem transportu jest... rower. Aż 78% uczniów do szkoły dociera aktywnie – głównie pieszo lub na dwóch kółkach.

Od lat w Warszawie zachęcamy dzieci do aktywnego docierania na lekcje do szkoły. Kolejne edycje kampanii Rowerowy Maj przynoszą rekordy frekwencji, coraz więcej dzieci wybiera rower, hulajnogę lub inny aktywny środek transportu jadąc do szkoły.

Spoglądając na kolejne rekordowe wyniki Rowerowego Maja wiemy, że dla uczniów warszawskich szkół majowa aktywność już nie jest wyzwaniem, a przyjemną codziennością. Co się jednak dzieje, kiedy Rowerowy Maj się kończy? Zbadaliśmy to.

W kwietniu, przed rozpoczęciem kampanii Rowerowy Maj ponad 28 tysięcy warszawskich uczniów biorących w niej udział usłyszało trzy pytania:

1. W jaki sposób dotarłaś/ dotarłeś dzisiaj do szkoły?
2. Z kim dzisiaj odbyłaś/ odbyłeś drogę do szkoły?
3. Jaki sposób dotarcia do szkoły uważasz za najlepszy?

Po kwietniu nadszedł maj, czyli czas aktywnych dojazdów na rowerach, hulajnogach, rolkach, deskorolkach. Do takich podróży motywowaliśmy kampanią Rowerowy Maj, podczas której za każdy aktywny dojazd na zajęcia uczniowie otrzymywali naklejki. Kampania ma na celu promocję zrównoważonych środków transportu i wyrobienie zdrowych nawyków nie tylko w maju, ale przez cały rok. Wobec w czerwcu badanie powtórzyliśmy, by sprawdzić efekty kampanii.

Prym wiedzie rower

Dzięki nauczycielom i wolontariuszom w kwietniu 2023 roku zebraliśmy odpowiedzi od ponad 28 tys. uczniów ze 138 szkół podstawowych. Z kolei w czerwcowej ankiecie wzięło udział ponad 11 tys. uczniów z 79 szkół.

Wyniki? Większość uczniów dociera do szkoły aktywnie (pieszo, rowerem, hulajnogą, na rolkach/wrotkach, czy deskorolce) – aż 78% badanych. Jeszcze więcej dzieci wskazało taki sposób dotarcia do szkoły jako preferowany – aż 87%. Wśród tych preferencji prym wiedzie rower, który cieszy się szczególnym zainteresowaniem wśród uczniów warszawskich szkół podstawowych. Taką odpowiedź wybrało 44% ankietowanych.

W kwietniu aktywnie, tzn. na rowerze, na hulajnodze tradycyjnej, na deskorolce lub na rolkach, wrotkach docierało do szkół 22% uczniów. Z kolei w czerwcu już aż 48% uczniów zadeklarowało, że dojeżdża aktywnie. Uwzględniając także podróże piesze, odsetek aktywnych metod dotarcia do szkoły wyniósł 64% w kwietniu i 78% w czerwcu. Środki transportu wymagające aktywności są najczęściej wybieranym sposobem transportu, a wzrost między kwietniem a czerwcem

może świadczyć o tym, że kampania ma realny wpływ na decyzje uczniów i ich opiekunów.

Czego chcą uczniowie?

Porównując wyniki, widać że część uczniów chciałaby docierać aktywnie do szkoły, ale z różnych przyczyn tego nie robi. Można sądzić, że powodem może być brak odpowiedniej infrastruktury. Wyniki jednak nie potwierdzają tej tezy. Przeanalizowaliśmy infrastrukturę kołową i rowerową wokół szkół z najwyższymi i najniższymi wynikami i skorelowaliśmy z wynikami z kampanii oraz badania. Z tej analizy wynika, że obecność infrastruktury rowerowej w okolicy placówki nie występuje z wyższą aktywnością mobilną wśród uczniów.

Dojazd autem mniej popularny

Badanie pokazuje, że młodzi warszawscy nie są zwolennikami dojazdów do szkoły samochodem. W czerwcowym badaniu 14% uczniów dotarło do szkoły samochodem, ale zaledwie 6% deklarowało, że chciałoby w ten sposób dojeżdżać. Mitem jest więc przekonanie o tym, że dowożenie dzieci samochodem jest dominującą metodą transportu do szkoły.

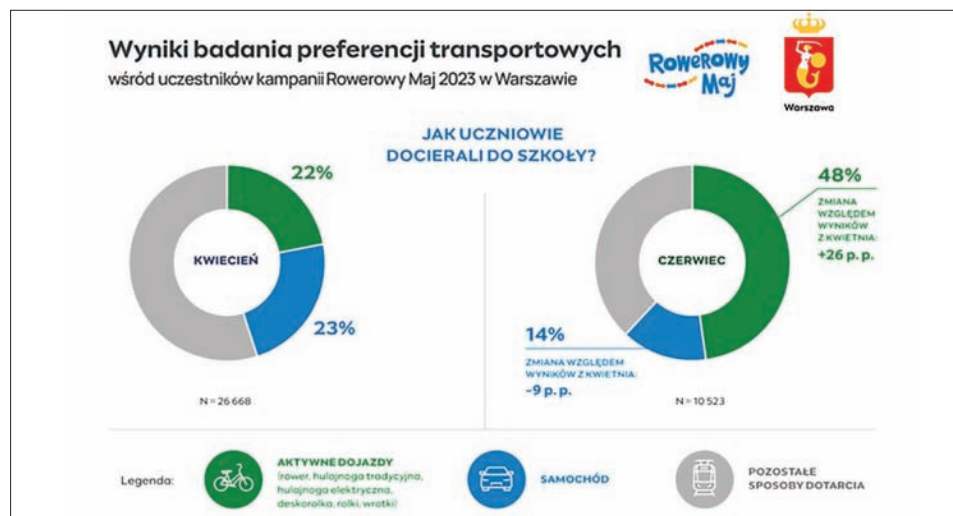
Mimo tego, nawet niewielki odsetek kierowców to nadal nawet kilkadziesiąt aut podejrzających w tym samym momencie pod szkołę, co może być niebezpieczne dla pozostałych dzieci. Dlatego ZDM realizuje zmiany wokół szkół w ramach programu „Droga na szóstkę”. Jego celem jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w rejonie szkół podstawowych oraz wspieranie aktywnej mobilności najmłodszych. „Szkolne ulice” realizują ten cel poprzez czasowe zamknięcie przyszkolnych ulic dla ruchu samochodowego, tak by ostatni odcinek drogi do szkoły przebiegał bez ryzyka. Więcej na temat programu przeczytasz na stronie podstronie Droga na szóstkę.

Badanie wykazało także ciekawe zależności wieku i metod docierania do szkoły. W starszych klasach mniej uczniów dojeżdża na zajęcia, zarówno aktywnie, jak i samochodem. Częściej docierają za to pieszo oraz komunikacją miejską. Wyjaśnieniem takiej zależności może być towarzystwo osoby dorosłej w drodze do szkoły. Większość podróży solo praktykowanych jest przez uczniów klas 4-8, natomiast dzieci z klas 0-3 najczęściej docierają do szkoły z rodzicem lub opiekunem.

Co przyniesie jesień?

To jeszcze nie koniec badania. W październiku nauczyciele i wolontariusze po raz kolejny zadadzą na forum klas trzy pytania, aby sprawdzić jak wyniki kształtować będą się jesienią. Badanie będzie kontynuowane przy okazji kolejnych kampanii Rowerowy Maj w Warszawie, dzięki czemu będziemy mogli sprawdzić rok do roku jak zmieniają się decyzje i preferencje transportowe młodych warszawiaków. Samo badanie nie jest celem samym w sobie. Jego wyniki będziemy wykorzystywać przy projektowaniu działań związanych w zakresie zrównoważonej mobilności.

zdm.waw.pl

Pół setki wypadków z pasażerami komunikacji

Dużą grupą wypadków w Warszawie są te z pasażerami komunikacji miejskiej. To bardzo groźne zdarzenia. W 2022 r. było ich 48, a w tym roku jeden z nich zakończył się śmiercią. Mają podobny scenariusz – motorniczy lub kierowca gwałtownie hamuje, zwykle z powodu zajechania drogi, a nieprzygotowani pasażerowie przewracają się.

Choć kilka tygodni temu informowaliśmy, że lipiec był miesiącem bez śmiertelnej ofiary wypadku drogowego w Warszawie, musimy zweryfikować tę informację. W szpitalu zmarł pasażer autobusu, który w lipcu musiał gwałtownie zahamować przed nieprawidłowo skręcającym kierowcą na ul. Umiańskiego. Pasażer przewrócił się i odniósł rany głowy, w efekcie których zmarł.

Co roku takich wypadków jest kilkadziesiąt (2022 r. – 48, 2021 r. – 47, 2020 r. – 65). Sprawcy wychodzą z nich bez szwanku, bo często w ogóle nie dochodzi do zderzenia. Natomiast w autobusie lub tramwaju jednorazowo poszkodowanych jest nierzadko co najmniej kilka bezbronnych osób. W ubiegłym roku spośród 79 rannych w takich zdarzeniach, prawie połowa (37), to osoby w wieku 60 lat i więcej. Dla nich

urazy i złamania wiążą się z długim leczeniem i niepełnosprawnością.

W warunkach miejskich nieprawidłowa zmiana pasa ruchu lub nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu przez kierowcę – to dwie główne przyczyny takich wypadków – są więc szczególnie groźne. W 2022 r. 7 razy winny takiego wypadku był pieszy, który wszedł przed pojazd komunikacji miejskiej. W zderzeniu z autobusem lub tramwajem nawet duży pojazd, nie wspominając o przechodniu, ma małe szanse na wyjście bez szwanku. Jeśli jednak kierowca autobusu lub motorniczy wykaże się uwagą i refleksy, poważne obrażenia grożą jego pasażerom.

Kolejny pociąg Skoda Varsovia dla metra

Na STP Kabaty dotarł właśnie kolejny pociąg Skoda Varsovia. Nowy skład ma dla warszawskiego metra symboliczne znaczenie, ponieważ otrzyma numer 100.

18 września rano na Stacji Techniczno-Postojową na Kabatach wjechała kolejna Skoda Varsovia. Pociągami od razu zajęli się pracownicy Metra Warszawskiego. Jedną z rutynowych czynności jest umieszczenie w kabi-

nie maszynisty tabliczki z numerem. W tym wypadku jest to szczególnie, okrągła liczba – 100.

To oznacza, że od początku funkcjonowania podziemnej kolei w Warszawie (uruchomiona została w 1995 roku) wyprodukowano i przeznaczono dla stołecznego metra już sto pojazdów. Oprócz najnowszych, które powstają w Czechach, mamy wagony: Siemens Inspiro, Alstom Metropolis, a także rosyjskie typu 81. Więcej informacji o tabo-

rze metra i danych technicznych można znaleźć na naszej stronie internetowej – <https://metro.waw.pl/metro-warszawskie/informacje-o-taborze/>.

Pociągi, które są u nas na stanie i służą pasażerom warszawskiej komunikacji miejskiej regularnie przechodzą przeglądy oraz remonty, w miarę potrzeb są one modernizowane. Część z tych zakupionych przed laty pojazdów nie przewozi już mieszkańców Warszawy, ponieważ są wycofywane z eksploatacji i przekazywane do Kijowa.

Pod koniec kwietnia odbył się transport pierwszych sześciu wagonów serii 81. Łącznie do stolicy Ukrainy, która zmaga się z rosyjską inwazją, trafi dziesięć takich pociągów. Na razie przewieziono na lawetach do naszych sąsiadów sześć pociągów, wkrótce transport kolejnego składu. Z prośbą o podobną pomoc zwróciło się także metro w Charkowie. Trwają uzgodnienia zakresu możliwej pomocy.

Zakup pociągów Skoda Varsovia został dofinansowany ze środków unijnych.

ztm.waw.pl

Zakaz spalania węgla od października

Od niedzieli, 1 października, w stolicy nie będzie można palić węglem w piecach i kominkach. Zakaz został wprowadzony w ramach nowelizacji uchwały antysmogowej dla Mazowsza.

Za niespełna dwa tygodnie mieszkańcy Warszawy nie będą mogli palić węglem w swoich źródłach ogrzewania. Zakaz dotyczy również paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem węgla.

Wyjątek stanowią instalacje spełniające wymogi tzw. ekoprojektu, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 czerwca 2022 r. oraz instalacje spełniające wymagania określone dla klasy 5, których eksploatacja rozpoczęła się przed 10 listopada 2017 r. Właściciele mają możliwość palenia w nich również węglem do końca ich żywotności.

Zakaz spalania węgla w stolicy został wprowadzony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego wraz z nowelizacją uchwały antysmogowej. Ten sam dokument wprowadza zakaz spalania węgla w powiatach okołowarszawskich od 2028 roku.

Stolica wspiera mieszkańców w rezygnacji z palenia węglem, udzielając dotacji na likwidację kopciuchów w swoich domach. Wnioski o dofinansowanie można składać przez cały czas. Obecnie mieszkańcy mogą liczyć na wsparcie w wysokości do 70 proc.

Warszawski program dotacji pozwala na wymianę przestarzałego pieca na ekologiczne źródło ogrzewania: pompę ciepła, kocioł gazowy, instalację ogrzewania elektrycznego, przyłączenie nieruchomości do sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy, którzy zdecydowali się na likwidację kopciucha, mogą również otrzymać dodatkowe środki na odnawialne źródła energii: kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiczne czy turbiny wiatrowe, współpracujące z nowym ekologicznym źródłem ogrzewania. Dofinansowanie pokrywa także wykonanie lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i instalacji ciepłej wody użytkowej. Szcz-

gół dotyczące dotacji można znaleźć na stronie um.warszawa.pl.

Pomoc w likwidacji kopciuchów można uzyskać również w ramach ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze”, który w stolicy realizowany jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Wsparcie finansowe w ramach programu obejmuje wymianę starych pieców na paliwo stałe (na ekologiczne źródła ciepła spełniające wymagania programu), instalację centralnego ogrzewania lub ciepłej wody użytkowej, wentylację mechaniczną, mikroinstalację fotowoltaiczną, a także na ocieplenie domów oraz wymianę okien i drzwi.

Warszawiacy mogą łączyć dotacje z programu Czyste Powietrze z dotacjami miejskimi. O szczegóły można pytać mailowo pod adresem czystepowietrze@um.warszawa.pl oraz u miejskich doradców energetycznych, którzy nieodpłatnie świadczą usługi dla mieszkańców, m.in. pomagają złożyć wniosek o dofinansowanie w programie. Eksperti pełnią dyżury w punktach konsultacyjnych w dzielnicach Białołęka, Wawer, Włochy, Rembertów, Ursynów, Targówek, Mokotów. Można też umówić wizytę doradcy w domu.

Wojtek Dąbrowski

Z TEJ MIŁOŚCI SIĘ NIE DAM WYLECZYĆ

Zarzekalem się nie raz: Już koniec!
Wolę mieć święty spokój, sielanke,
A tymczasem... Jak przyznać się żonie,
Że od września mam nową kochankę.

Chociaż zabrzmiało wręcz niedorzecznie,
Skradła serce jak wszystkie poprzednie!
Kto to jest? Chcecie wiedzieć koniecznie?
To wam powiem, lecz mina wam zrzędnie.

Nie wiem czy ktoś zrozumieć to zdoła,
Niepojęte, lecz coś jest na rzeczy.
Ale muszę! Uwiodła mnie szkoła!
Z tej miłości się nie dam wyleczyć.

Gdy się nowy rok szkolny zaczyna,
Co dzień rano się do niej wymykam,
Ukochana! Ta jedna jedyna!
Trzecia klasa. W liceum Kamyka.

Lata lecą i włos mi siwieje,
Lecz wybaczone mi, serce nie służy.
Stara miłość sprzed lat nie rdzewieje,
Mych romansów historia jest długa.

Otwierałem tę szkołę przed laty.
Jakże chętnie dziś wracam do wspomnień.
Znów przed wami ten sam matematyk!
Czy to ja, czy podobny ktoś do mnie?

Będę znów tu jak kiedyś przychodzić,
Choć to innym się w głowie nie mieści,
Lecz w ten sposób się mogą odmłodzić,
Przez to lat mi ubyłoby czterdzieści.

Trzecia klaso w liceum Kamyka!
Tak się cieszę, że szczęście mi sprzyja.
Choć jesteście z młodszego rocznika,
Łączy nas nic sympatii i przyjaźni.

FINAŁ WOKALNY XX OGÓLNOPOLSKIEGO FESTIWALU PIOSENKI RETRO IM. MIECZYŚLAWA FOGGA

22.09.2023
GODZINA 18:00

GOŚCIE SPECJALNI:

Patrycja Gajek
fortepian
Michał Romanowski
wokalec

WSTĘP WOLNY!

W programie "Już nie zapomnisz mnie - szlagiery 20-lecia międzywojennego"
Współorganizatorzy: Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa
i Społeczny Dom Kultury WSM, Teatr Komedja
Miejsce: Społeczny Dom Kultury ul. Stowackiego 19 A w Warszawie

Teatr
Komedja

100 lat

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW

Zapraszamy
do odwiedzenia
naszego profilu
w mediach
społecznościowych

PASSA

BIURO
OGŁOSZEŃ
509 586 627
22 648 44 00

Warszawski hołd dla ofiar sowieckiej agresji

17 września 1939 r. Związek Sowiecki zbrojnie atakował Polskę. W ten sposób Stalin wywiązał się z tajnego porozumienia z Hitlerem – paktu Ribbentrop-Mołotow, który przewidywał wspólną agresję na Rzeczpospolitą, zajęcie i podział jej terytorium oraz likwidację państwa polskiego. Władze Warszawy, organizacje kombatanckie oraz mieszkańcy stolicy upamiętnili w niedzielę 84. rocznicę tych wydarzeń.

Rozpoczęta 17 września 1939 r. okupacja sowiecka w niedługim czasie doprowadziła do ludobójstwa w Katyniu i masowych wywózek Polaków na wschód. Tysiące deportowanych zginęły – z zimna i głodu – podczas transportu oraz w łagrach.

– Spotykamy się dziś tutaj, żeby uczcić ofiary zbrodniczej polityki rosyjskiej w XX wieku. Zebrałiśmy się przy tym wstrząsającym pomniku Poległych i Pomordowanych na Wschodzie, który przedstawia wiele krzyży i symboli religijnych. Ile krzyży jest na tym wagonie, a ile powinno być? Powinno być półtora miliona, bo tylu Polaków zostało deportowanych na Syberię i do Kazachstanu podczas II wojny światowej – mówiła wiceprezydentka Warszawy Aldo-

na Machnowska-Góra podczas oficjalnych uroczystości na Muranowie.

O tragicznym losie deportowanych mówił również Stanisław Sikorski – prezes warszawskiego oddziału Związku Sybiraków, a kombatancka Wanda Traczyk-Stawska wyraziła wdzięczność dla generała Władysława Andersa – za zapewnienie nauki polskim dzieciom i młodzieży na Wschodzie.

– Oddajemy dziś hołd poległym i pomordowanym oficerom i żołnierzom wojska polskiego, policji państwowej, ale również młodzieży, członkom przysposobienia wojskowego, harcerkom i harcerzom, którzy padli ofiarą sowieckiej agresji. Jesteśmy tu by nisko pokłonić się i oddać hołd tym Polakom, któ-

rzy zaginęli na tej złej ziemi, którzy zostali wyrwani bestialsko ze swoich domostw i zostali deportowani w głąb Rosji; którzy zmarli z mrozu, wycieńczenia, głodu. Przewożeni w bydłych wagonach deportacyjnych, na stepie, w tajdze, w kołchozach, kopalniach – wszędzie tam, gdzie sowieckie decyzje zostały zrealizowane, aby deportować obywateli Rzeczypospolitej – mówił generał Leon Komornicki – prezes Fundacji Poległym i Pomordowanym na Wschodzie.

Podczas niedzielnych uroczystości przed Pomnikiem Poległym i Pomordowanym na Wschodzie zmówiona została wspólna modlitwa międzyreligijna, złożono wieńce oraz wspólnie odśpiewano Hymn Sybiraków.

Orientalne rośliny w Wilanowie

W ciepłe wrześniowe dni warto przejść się po parku, poczuć zapach kwiatów, poddychać rześkim powietrzem. Pokaz „Orientalne lato: rośliny Imperium Osmańskiego w ogrodach wilanowskich” to kolejna z propozycji Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie. Wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim są gospodarzami tegorocznego 17. Międzynarodowego Kongresu Sztuki Tureckiej (ICTA). Z tej okazji zaprezentowano niezwykle piękne rośliny Imperium Osmańskiego.

Sztuka ogrodowa to jedna z tych dziedzin, które odzwierciedlają bogactwo, obfitość oraz szeroki wpływ Imperium Osmańskiego. Polacy odwiedzający Konstantynopol i inne królewskie miasta byli pod wrażeniem tamtejszych ogrodów i egzotycznych roślin. Zamiłowanie Osmanów do kwiatów było tak powszechne, że nazywano ich narodem ogrodników. Dzięki liczny kontaktom politycznym i handlowym sprowadzono wiele ga-

tunków roślin ozdobnych i śródziemnomorskich do Rzeczypospolitej. Dziś możemy cieszyć się ich urodą mimo, że nie pamiętamy o ich pochodzeniu. Te egzotyczne rośliny są chętnie uprawiane ze względu na swoją urodę i zapach.

Pokaz w historycznych ogrodach wilanowskich ma przypomnieć o pochodzeniu roślin Imperium Osmańskiego zaadaptowanych w ogrodach dawnej Rzeczypospolitej. Na rabatach posadzono ponad 25 000 roślin ozdobnych! Kompozycja i kolory ich kwiatów w odcieniach złotego, czerwonego i niebieskiego jest inspirowana osmańskimi dziełami sztuki z kolekcji wilanowskiej oraz zbiorów tureckich muzeów i bibliotek, m.in. pałacu Topkapi, Biblioteki Uniwersytetu Stambulskiego, Muzeum Sztuki Tureckiej i Islamskiej w Stambule. W ogrodach wokół Pałacu Wilanowskiego wystawiono ponadto 50 roślin egzotycznych, które mają przywoływać atmosferę Orientu.

Więcej na stronie: www.wilanow-palac.pl lub pod tel. 22 544 27 00.

Mirosław Miroński

W prawo czyli w lewo

Go na jesień...

W codziennej gonitwie nie zawsze mamy okazję pójść np. na koncert, czy na wystawę. Nawet jeśli mamy blisko kino, czy teatr to i tak niezbyt większości obywateli, chociaż niektórzy poświęcają na kulturę każdą wolną chwilę. Jeśli jednak mamy trochę wolnego czasu, warto wykorzystać go na kulturę. Odwiedzając niektóre placówki kultury widujemy tam tych samych ludzi. To oczywiście dobrze, ale dotyczy to dość wąska grupa, niewielka część społeczeństwa. A szkoda, bo kultura to ważny element życia. Służy nie tylko rozrywce i przyjemności, ale też poszerza horyzonty, dostarcza nowych wrażeń, wzruszeń i wielu innych emocji. Przede wszystkim zaś wprowadza nas w nowe obszary. Dodaje życia pikanterii i smaku niczym przyprawy dodawane do potraw. Z góry przepraszam za to kulinarne porównanie, zwłaszcza twórców. Mam nadzieję, że nikt nie poczuje się nim dotknięty. Tym bardziej, że tak właśnie jest. Kultura podobnie jak sport i wszelkie inne aktywności jest tym, co znakomicie wypełnia nasz czas, przeciwdziała rutynie, nudzie i monotonii. To kultura właśnie jest tym czynnikiem, który poszerza spektrum ludzkich doznań.

Co tu dużo mówić, bez kultury ani rusz. Kultura zwiększa naszą wiedzę o relacjach międzyludzkich, sprawia, że czujemy się lepsi, bardziej spełnieni. Niczym w laboratorium możemy dzięki kulturze przeżywać różne sytuacje, niekoniecznie w świecie realnym, a na ekranie, w sali koncertowej, w teatrze etc. Możemy doświadczyć tego, co inni przeżywają w prawdziwym życiu. Mamy możliwość znaleźć odpowiedzi na nurtujące nas pytania nie angażując się bezpośrednio w konflikty i spory, ujrzyć różne rzeczy i zjawiska skupione niczym w soczewce. Możemy przeżywać problemy i dylematy, a jednocześnie zachować dystans. Czasem pozwala to na lepszą ich ocenę.

„Kultura zwiększa naszą wiedzę o relacjach międzyludzkich, sprawia, że czujemy się lepsi, bardziej spełnieni”

Wtedy budzimy się z ulgą, czasem to piękny sen, z którego nie chcemy wracać do rzeczywistości. Chociaż mamy wciąż iście letnią aurę nieuchronnie zbliża się jesień. Jak to zwykle jesienią bywa rozmaite instytucje i placówki kultury wychodzą do widzów z nowym repertuarem. Warto to wykorzystać. Ale co wybrać z szerokiej gamy wydarzeń? W Warszawie ten wybór jest naprawdę trudny. Dzieje się wiele i można utonąć w nadmiarze propozycji.

Jedną z ciekawszych propozycji jest Mistrz i Małgorzata – musical w Teatrze Studio Buffo. Tym razem wielkie dzieło Bułhakowa zobaczymy w reżyserii i choreografii – Janusza Józefowicza. Powieść Mistrz i Małgorzata jest uznawana za jedno z największych i najważniejszych dzieł literackich XX wieku. To obraz Rosji lat trzydziestych minionego stulecia z licznymi odniesieniami do historii. Sceny komunistycznej Moskwy przenikają się z obrazem Jerozolim z czasów Piłata i Chrystusa. Mistrz i Małgorzata jest przykładem polemiki autora, który w wyniku zmian politycznych znalazł się w świecie na wskroś materialistycznym. Wszelka duchowość była zwalczana przez nowy ład komunistyczny. Władze i podległe im służby zwalczały przejawy jakiegokolwiek działalności poza obowiązującym systemem. Nie ma tu miejsca na niematerialistyczne wizje. Na tym tle postać szatana uosobianego przez tajemniczego Wolanda i jego pomocników wydają się nierealne. Podobnie kontrowersyjny dla bolszewickich władz by dialog pomiędzy gubernatorem Piłatem i Chrystusem.

Widz może oczekiwać ciekawego przedstawienia, zwłaszcza, że do jego powstania przyłożyli swoją rękę uznani twórcy: Galina Polidi, Yury Ryashentsev – libretto; Janusz Józefowicz – przekład i opracowanie, inscenizacja, reżyseria, choreografia; teksty piosenek – Andrzej Poniedziałki; muzyka – Janusz Stokłosa; scenografia – Andrzej Woron i Marek Chowaniec.

W przedstawieniu występują znani aktorzy: Małgorzata – Natasa Urbańska/Katarzyna Granecka, Mistrz – Rafał Drozd/ Mateusz Jakubiec, Woland – Mirosław Konarowski/Andrzej Niemirski, Korowioł – Mariusz Czajka, Behemot – Arkadiusz Pyć, Azazello – Paweł Orłowski, Hella – Katarzyna, Granecka/Karolina Pivosz, Iwan Bezdomny – Mateusz Jakubiec/Wojciech Weresniak oraz inni znani aktorzy. Więcej informacji można znaleźć na stronach internetowych.

Mirosław Miroński

Żaden zabójca nie może liczyć na bezkarność

DNA to cząsteczka zawierająca niepowtarzalną, właściwą dla każdego człowieka – przekazywaną dziedzicznie – informację genetyczną. Oparta na analizie DNA genealogia genetyczna, badająca więzi rodzinne oraz pokrewieństwo, pozwala zawęzić do minimum pulę poszukiwanych osób. To prawdziwy bat na przestępców.

Swoje DNA „gubimy” przy każdym ruchu. Każdy człowiek posiada we wszystkich komórkach ciała unikalną informację genetyczną, która nas definiuje. Naskórek człowieka ciągle się złuszcza, a do zidentyfikowania osoby wystarczy nawet minimalna ilość materiału biologicznego – miligram śliny, cebulka włosów, niedostrzegalna gołym okiem kropelka krwi, niedopałek papierosa czy wypłuta guma do żucia. W ludzkich genach zapisane są także pewne cechy wyglądu zewnętrznego, zatem badając DNA z miejsca zbrodni można określić kolor oczu, włosów, wzrost, wiek sprawcy, a nawet jego pochodzenie etniczne i biogeograficzne. W dzisiejszej kryminalistyce dowód w postaci analizy DNA uznawany jest przez sądy na całym świecie jako dowód niepodważalny. Jednak analiza DNA pomocna jest nie tylko w ujawnianiu sprawców zabójstw. Technika ta umożliwia również identyfikowanie bezimiennych ofiar, a także prozaiczne ustalanie ojcostwa. Przełom dokonał angielski genetyk prof. Alec Jeffreys, który na początku lat osiemdziesiątych opracował na Uniwersytecie Leicester technikę RFLP (Restriction Fragments Length Polymorphism), opartą na próbkach wariacji kodu genetycznego, nazwaną później „genetycznym odciskiem palca”. Technika ta pozwoliła na opracowanie charakterystycznego „kodu kreskowego” unikalnego dla każdego człowieka.

Dzięki „odciskowi palca DNA” zidentyfikowano Colina Pitchforka, gwałciiciela i mordercę dwóch młodych dziewcząt z Northborough w Leicestershire w latach 1983 i 1986 roku. To pierwszy w historii światowej kryminalistyki przestępca zidentyfikowany dzięki analizie DNA. Znalaziono go po przebadaniu 5 tys. próbek materiału biologicznego pobranych od wytypowanych przez policję mężczyzn w wieku od 16 do 34 lat zamieszkałych w Northborough i okolicach. Pitchfork dostał w 1988 r. dożywocie, obecnie ubiega się o warunkowe zwolnienie, ale jest blokowany przez wpływowego lorda Alexa Chalka piastującego prestiżowe stanowisko High Chancellor of Great Britain (Wielki Kanclerz).

Badaniami prof. Jeffreysa natychmiast zainteresowali się Amerykanie, którzy w okresie zaledwie dwóch dekad stworzyli na potrzeby FBI unikatową bazę CODIS (Combined DNA Index System), gdzie gromadzone są dane genetyczne z te-

renu całego kraju. To w USA zostały także opracowane i systematycznie ulepszone podstawy genealogii genetycznej. Do życia powołano korporację „Othram Inc.” specjalizującą się w kryminalistycznej genealogii genetycznej mającej na celu rozwiązywanie starych nierozwiązanych morderstw (cold case). Amerykańskie organy ścigania korzystają także z usług wielu innych ultra nowoczesnych ośrodków badawczych, m.in. Parabon NanoLabs. Inc., który świadczy usługi fenotypowania DNA dla policji oraz agencji federalnych. Postęp w ulepszaniu technik analizy DNA jest niewyobrażalnie szybki. W sierpniu 2021 r. przeszło do historii kryminalistyki morderstwo 14-letniej Stephanie Isaacson. Dziewczynka wyszła 1 czerwca 1989 r. do szkoły, jednak nigdy do niej nie dotarła. Została uprowadzona, brutalnie zgwałcona i uduszona. Sprawca został wykryty po 32 latach po wykonaniu w laboratorium Parabon NanoLabs. Inc. analizy najmniejszej dotychczas użytej próbki DNA. Sekwencjonowaniu genomowemu poddano jedynie 0,12 nanogramów DNA sprawcy (około 15 komórek!). Porównanie z genetycznymi bazami danych pozwoliło na zidentyfikowanie zabójcy, którym okazał się kuzyn ofiary Darren R. Marchand. Niestety, zagadkę rozwiązano w momencie, gdy Marchand już nie żył, w 1995 r. popełnił samobójstwo. W grudniu 1979 r. nieznanego sprawcę wielokrotnie dźgnął nożem 18-letnią Michelle Martinko zabijając ją na miejscu. W 2018 r. policja w Cedar Rapids (Iowa) w ramach badania „cold cases” zleciła po raz kolejny analizę materiału DNA zebranego na miejscu zbrodni. Profil wstępny znalazł trafienie w DNA niejakiej Brandy Jennings, dalekiej kuzynki 64-letniego wówczas Jeremy’ego L. Burnsa. Następnie naukowcy z laboratorium zawęzili drzewo genealogiczne pradziadków do pierwszego kuzyna, a potem do Burnsa i jego dwóch braci. W toku śledztwa bracia zostali wyeliminowani z listy podejrzanych.

Należało teraz zdobyć próbkę DNA Burnsa, co okazało się zadaniem bardzo trudnym. Podejrzany starał się bowiem nie zostawić po sobie żadnych śladów. Policjanci obserwowali go przez 24 godziny na dobę, aż wreszcie Burns popełnił błąd. Wybrał się na obiad do pizzerii, jego obsługą natychmiast zajęli się przebrani za kelnera funkcjonariusze z biura szeryfa okręgowego. Zabezpieczyli resztki pizzy, które poddano badaniu. Wykazało ono, że jedynym posiadaczem opracowanego profilu DNA jest Jeremy Burns. Po 40. latach od popełnienia zbrodni sprawca stanął wreszcie przed sądem. W sierpniu 2020 r. został skazany na dożywocie bez możliwości ubiegania się o warunkowe zwolnienie. Umrze w więzieniu. W taki sam sposób policjanci z „cold cases” namierzili w 2018 r. słynnego zabójcę z Kalifornii („Golden State Killer”), który

w latach 1975-1986 zamordował 13 kobiet, 51 zgwałcił i aż 120 razy włamywał się do domów terroryzując lokatorów i rabując ich dobytek. Okazał się nim 77-letni dzisiaj Joseph DeAngelo, były policjant z biura szeryfa w Santa Barbara. Zdeprawowany morderca spędza ostatnie lata życia w Corcoran, więzieniu stanowym o maksymalnym rygorze, nazywanym przez osadzonych jatką. Metody badania kodu DNA są ciągle ulepszone i aktualizowane, by kryminalistyka mogła nadać za dynamiką popełnianych zbrodni. Analiza DNA jest dzisiaj niewątpliwą „królową” wśród dziedzin wykorzystywanych w naukach kryminalistycznych. Nie można jej bowiem ani sfalszować, ani się jej wyprzeć.

W Polsce metodę analizy DNA po raz pierwszy zastosowano w kryminalistyce w 1989 r., od połowy lat 90. XX wieku badania genetyczne – sądowe wykonywane są rutynowo. Rozwiązywaniem „zimnych” spraw zajmuje się specjalny policyjny Zespół do Spraw Przestępstw Niewykrytych, nazywany przez media Archiwum X. Jego praca polega na re-analizie zgromadzonego przed laty materiału dowodowego z wykorzystaniem najnowszych zdobyczy nauki. Policjanci z tego wydziału mają na koncie wiele rozwiązanych po latach śledztw. Działania wydziału Archiwum X można na bieżąco śledzić na stronie internetowej polskiej policji. Podczas oględzin miejsca przestępstwa materiał biologiczny jest pobierany i zabezpieczony przez techników kryminalistyki. Im bardziej rzetelnie zbadane jest miejsce zdarzenia, tym większa szansa na zidentyfikowanie

sprawcy. Dlatego rzetelność, dokładność, staranność zabezpieczenia i przechowywania śladów biologicznych mają kluczowe znaczenie dla śledztwa. W sprzyjających warunkach DNA ulega degradacji bardzo wolno, dzięki czemu można uzyskać z nich wysokiej jakości profil genetyczny nawet po upływie kilkudziesięciu lat. Przy użyciu środków chemicznych można starać się wyczyścić ślady przestępstwa, na przykład ślady krwi, ale nie na wiele to się zda. Przy pomocy lampy UV i rozpylenia Luminolu, organicznego związku chemicznego, wytarte ślady krwi zaczynają „świecić” nawet po wielu latach.

Odkrycie DNA i następnie sposobów jego wydzielenia oraz porównywania, stanowiło ogromny przełom w kryminalistyce. Jednak samo posiadanie próbki DNA w żaden sposób nie ułatwia śledztwa. Porównywanie próbek nie jest wcale takie proste, bowiem aż 99,9 proc. ludzkiego DNA jest takie same u każdego z nas, zatem w analizie przydatny jest jedynie pozostały procent. Stosuje się do tego metodę reakcji łańcuchowej polimerazy (PCR), która polega na wielokrotnym podgrzewaniu i oziębianiu próbki. Kiedy otrzymamy wreszcie materiał do porównania należy porównać go z próbką osoby podejrzanej. A jeśli policja nie wytypowała głównego podejrzanego? Wtedy z pomocą przychodzi genealogia genetyczna i komputerowe bazy danych, które pozwalają skutecznie zawęzić pulę poszukiwanych osób, a w najlepszym przypadku wskazywać bezpośrednio na mordercę, jak w przypadku Jeffrey Burnsa i wielu podobnych mu zabójców aresztowanych dzięki tej metodzie. Wraz z poszerzaniem się baz materiałów genetycznych, a także metod ich porównywania, wyniki pokrewieństwa udaje się zawęzić nawet do konkretnych rodzin. W przypadku niektórych laboratoriów, jak na przykład we wspomnianej wyżej „Othram Inc.” w USA, porównuje się aż 100 genetycznych markerów. Pozwala to znaleźć cechy wspólne nawet z bardzo dalekimi krewnymi, a tym samym zwiększyć prawdopodobieństwo, że w bazie danych znajdzie się szersza sieć genetycznych powiązań.

Badania DNA nie tylko są niewyłącznie skutecznym narzędziem pozwalającym identyfikować nawet po wielu latach brutalnych przestępstw. Pozwoliły również uwolnić od winy i kary ludzi niesłusznie skazanych, odsiadujących w więzieniach wieloletnie wyroki. Po raz pierwszy w historii kanadyjskiego sądownictwa tak spektakularna sprawa miała miejsce w 1995 r. Ponad 20 lat wcześniej Christine Jessop została uprowadzona w Toronto, zgwałcona i zamordowana. Policja szybko wpadła na trop sprawcy. Guy Paul Morin, sąsiad rodziny Jessop, został aresztowany i skazany na dożywocie, ale odwołał się od wyroku. Został

on jednak utrzymany w mocy przez Sąd Najwyższy. W 1995 r. porównano próbki materiału genetycznego Morina z tymi, które znaleziono przy ciele Christine Jessop. Nie było zgodności. Guy Paul Morin został uniewinniony i otrzymał od rządu Ontario 1,25 mln dolarów zadośćuczynienia. Kanadyjscy śledczy postanowili rzutem na taśmę skorzystać w tej sprawie z genetyki genealogicznej. W październiku 2020 r. z laboratorium „Othram Inc.” nadeszły wyniki analizy porównawczej z ich bazą danych. Zabójcą okazał się niejaki Calvin Hoover, który niestety zmarł kilka lat wcześniej.

Powszechnie przykłady dają dowód na to, jak rozwój technologii i tworzenie złożonych baz danych wpływa na wykrywalność przestępców. Dzięki genealogii genetycznej liczba seryjnych zabójców na całym świecie systematycznie spada. Coraz częściej bowiem śledczy są w stanie dotrzeć do nich już po pierwszych morderstwach. Jak było wcześniej? Wszystko zaczęło się 1900 r., gdy austriacki lekarz Karl Landsteiner odkrył grupy krwi. Pierwsze laboratorium wykonujące badania na potrzeby procesu sądowego powstało cztery lata później w Szwajcarii. W 1911 r. polski uczone Ludwik Hirsfeld wykazał, że grupy krwi w układzie ABO dziedziczą się według reguły Mendla. W latach pięćdziesiątych wykryto układy grupowe HLA oraz pierwsze układy białek osocza, a w latach sześćdziesiątych pierwsze układy grupowe enzymów. W miarę rozwoju i poznawania grup krwi oraz układów enzymatycznych zaczęto je wykorzystywać w badaniach na potrzeby organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Strukturę podwójnej helisy odkryli w 1953 r. angielski biochemik Francis Crick z uniwersytetu Cambridge i amerykański genetyk James Watson. Naukowcy opublikowali wtedy cztery prace poświęcone DNA. W 1962 r. Watson, Crick oraz Maurice Wilkins otrzymali nagrodę Nobla w dziedzinie fizjologii i medycyny. Watson liczył wtedy zaledwie 25 lat. Należy jednak mocno zaznaczyć, że w historii odkrycia DNA wielką rolę odegrał również amerykański biolog Linus Pauling (1901-1994), który jako pierwszy zastosował rentgenograficzną metodę do badania budowy białek. Jego prace stanowiły punkt wyjścia dla badań Watsona i Cricka nad DNA.

Na wykorzystanie DNA w kryminalistyce trzeba było poczekać ponad 30 lat i dopiero zespół pod kierunkiem prof. Aleca Jeffreysa odkrył polimorficzne sekwencje mini satelitarne i wprowadził technikę „DNA Fingerprinting”, dzięki której aresztowano i skazano mordercę Colina Pitchforka. Od tego czasu żaden zabójca, nawet po upływie kilkudziesięciu lat, nie może być pewien, że policja nie zapuka do jego drzwi.

Opracował Tadeusz Porębski

E.Leclerc

URSYNÓW

Oferta ważna
od 21.09 do 23.09.2023 r.

ŚWIEŻA OFERTA NA WEEKEND

KUPUJ
TANIO Z **bonus**

19⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 24,99
Cena przed obniżką: 24,99
Limanda filet B/S
mrożona, glazura 35%

**20%
TANIEJ**

1⁶⁹
1 szt.
Cena przed obniżką: 1,99
Cena przed obniżką: 1,99
Rzodkiewka pęczek
dostawca: Hubex
kraj pochodzenia: Polska

**15%
TANIEJ**

1⁶⁹
1 szt.
Cena przed obniżką: 1,99
Cena przed obniżką: 1,99
Figa
dostawca: Fresh World
kraj pochodzenia: Turcja

**15%
TANIEJ**

**28%
taniej**
z kartą **bonus**
2⁴⁹
1 kg
Cena bez karty 3,49
Cena przed obniżką 3,49
Cebula żółta
dostawca: Wigant
kraj pochodzenia: Polska

PRODUKT
POLSKI

6⁶⁹
1 opak.
Cena przed obniżką: 9,99
Cena przed obniżką: 9,99
Mięso z indyka na kotlety
Indykpol, 500 g
cena za 1 kg = 13,38/19,98

**27%
TANIEJ**

17⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 23,62
Cena przed obniżką: 19,99
Kiełbasa firmowa Warmia
Mardi

**10%
TANIEJ**

25⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 33,56
Cena przed obniżką: 33,56
Szynka klasyczna
Łuniewscy
*Produkt dostępny w dziale samoobsługowym.

**22%
TANIEJ**

**20%
taniej**
z kartą **bonus**
6⁹⁹
1 opak.
Cena bez karty 8,77
Cena przed obniżką 8,77
Szynka drobiowa gotowana, wędzona
Duda, 200 g
cena za 1 kg = 34,95 / 43,85

12⁹⁹
1 opak.
Cena przed obniżką: 17,99
Cena przed obniżką: 17,99
Sznycle z fileta z piersi indyka
Indykpol, 360 g
cena za 1 kg = 36,08/49,97

**27%
TANIEJ**

4⁹⁹
1 szt.
Cena przed obniżką: 8,99
Cena przed obniżką: 5,69
Eleplant roślinny do smarowania
Bunge, 200 g
cena za 1 kg = 24,95/44,95

**12%
TANIEJ**

19⁹⁹
1 kg
Cena przed obniżką: 29,99
Cena przed obniżką: 29,99
Ser salami
Mlekpol

**33%
TANIEJ**

**14%
taniej**
z kartą **bonus**
5⁶⁹
1 opak.
Cena bez karty 7,37
Cena przed obniżką 6,69
Twaróg śmietankowy
Strzałków, 250 g
cena za 1 kg = 22,76 / 29,48

PLECAKI I TORNISTRY
Z KARTĄ **bonus**

**30%
TANIEJ**

KUPUJ TANIEJ Z **bonus**

akcja trwa od 19.09 do 30.09.2023 w

E.Leclerc

URSYNÓW

* regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta.

Oferta ważna od 21.09 do 23.09.2023r. z wyjątkiem produktów oznaczonych inną datą obowiązywania promocji lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł i zawierają podatek VAT. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Informacje na ten temat i regulamin dostępny w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta dotyczy sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej.

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW
foto.e-leclerc.pl | leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

GALERIA
KEN
CENTER
galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin